

Lietuvos jaunimas bendravo su Šv. Tėvu ir pasaulio jaunimu

Šiauliai, rugsėjo 11 d. - I Kryžių kalną prieš Šiaulių rugšėjos 9 d. rinkosi tikintis Lietuvos jaunimas. Kaip ir jų bendraamžiai bei bendraminčiai, susirinkę Belfaste (Šiaurės Airijoje), Paryžiuje (Prancūzijoje), Santjago de Campostela (Ispanijoje), Dresdene (Vokietijoje), televizijos tilto (satelitu) pagalba jie galėjo tiesiogiai bendrauti su popiežiumi Jonu Pauliumi II tarptautinio renginio „EurHope“, vykusio Italijos mieste Loreto, metu.

Kaip rašo Gintaras Vitkus „Lietuvos ryte“, i Kryžių kalną susirinko apie 10,000 jaunų žmonių ir visos Lietuvos, atvyko Latvijos ir Estijos tikinčiųjų.

Dvi procesijos iš Šiaulių ir Meškiūčių, nešamos tautodailininko diondirbio A. Teresius padirbtą kryžių ir koplytstulpį, apie 4 val. p.p. patraukė Kryžių kalno link. Iš Meškiūčių i Kryžių kalną patraukus tikinčiųjų kolona nusitęsė per du kilometrus. Kryžių i koplytstulpį giedodami nešė visų Lietuvos vyskupijų atstovai pakaitomis, kas 3 kilometrus ir 300 metrų perduodami juos kitos vyskupijos atstovams.

I Kryžių kalną atneštus bei čia pastatytus kryžių ir koplytstulpį pašventino kardinolas Vincentas Sladkevičius.

Septintą valandą vakaro Kryžių kalne buvo aukojamos šv. Mišios, kurias koncelebravo kardinolas Vincentas Sladkevičius, apaštalinis nuncijus Baltijos kraštams arkivyskupas Justo Mullor Garcia, Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas arkivyskupas Juozas Audrys Bačkis, kiti Lietuvos vyskupai bei du vyskupai iš Latvijos. Mišių metu giesmes giedojo jungtinis Šiaulių Šv. Ignaco bažnyčios bei Kauno sakralinės muzikos mokyklos choras „Giesmė“.

Po Šiaulių bei Kretingos religinio jaunimo kultūrinių programų bei per Italijos telekompanijos RAI didžiuliuose ekranuose pademonstruotą ištrauką iš Lietuvos televizijos filmo „Ramybė jums“ apie 1993 m. popiežiaus vizitą i Lietuvą priartėjo šio renginio kulminacija.

Pusė dešimtos vakare prasidėjo transliacija iš Loreto. Po to, kai popiežius pasveikino jaunimą, susirinkusį prie Kryžių kalno, daugelis uždegė žvakutes, o paskutiniuosius Švento Tėvo žodžius palydėjo entuziastingi šauksmai.

Anot „Kauno dienoje“ rašančios Birutės Garbaravičienės, tą vėlų šeštadienio vakarą i Lietuva galėjo pasijusti Europos dalimi. Ir i jos jaunimą Europos tautų akivaizdoje kreipėsi popiežius Jonas Paulius II.

Televizijos tiltas iš Adrijos pajūrio Loreto miesto, sujungęs Belfastą, Paryžių, Santjago de Campostela, Kryžių kalną Lietuvoje ir Dresdene įvairiomis Europos tautų kalbom atkeliavęs i tūkstančių Europos piliečių namus, bylojo, kad šiame žemynė gyvenantis jaunimas, įžengiantis i trečiąjį tūkstantmetį, nori gyventi viltimi, meile, taika.

Šventasis Tėvas Loreto mieste, esančiame vos už trijų šimtų kilometrų nuo kenciančio Sarajevo, ne tik kreipėsi i Europos

jaunimą, bet ir klausėsi jo minčių, giesmių, laimino ir meldėsi. Tą vakarą jis kalbėjo: „Atveriamė širdį Dievo žodžiui, kad išvargintoje mūsų dienų Europoje pasėtume naują vilties sėklą“.

Be penkių minučių 10 val. prasidėjo tiesioginė transliacija iš Kryžių kalno. Šią laidą vedusiam RAI telekompanijos žurnalistui pristatius čia susirinkusius žmones ir pasakojant Kryžių kalno ir kartu lietuvių tautos kelią, buvo demonstruojami trys siužetai: apie popiežiaus vizitą i Lietuvą, šv. Kazimiero, Lietuvos globėjo, palaikų perkėlimą i Arkikatedrą bei tą pačią dieną sumontuotas siužetas apie kryžiaus ir koplytstulpio nešimą i Kryžių kalną.

Po to Šiaulių Šv. Ignaco bažnyčios chorui giedant giesmę „Kryžiaus šventas“ kalbėjęs koplytstulpio ir kryžiaus autorius A. Teresius paminėjo, kad šis kalnas buvo nusiaubtas keturis kartus. I popiežių visos Lietuvos tikinčiojo jaunimo vardu kreipėsi Vilniaus universiteto studentė D. Maksvitytė.

Trumputis Popiežiaus kreipimasis lietuviškai visos Europos akivaizdoje tikinčiajam Lietuvos jaunimui buvo nepaprastos svarbos ženklas. Tarsi ranka, ištiesta parodyti, kur link reiktų kreipti savo dvasios akis.

„Matydamas jus, brangus Lietuvos jaunime, gyvai prisimenu savo apsilankymą Kryžių kalne, trokštū jus apkabinti, vertindamas jūsų tikėjimo paliudijimą. Likite visada ištikimi Kristaus kryžiu - meilės ir vilties versmei“.

Popiežius Jonas Paulius II, kreipdamasis i Europos jaunimą, žygiuojantį 2000 metų link, linkėjo jam statyti kitokį pasaulį, kuriame viešpatuotų meilės civilizacija. Nors prieš kurį laiką sugriuvę istoriniai barjerai pažadino svajonę apie laisvės ir broliškumo pasauli, sakė Šventasis Tėvas, bet įvykiai tuos lūkesčius apvylė. Tačiau tegul nė vienas nepalaiduoda nevilčiai, neatsisako užduoties kurti Europą, ištikimą savo kilniam, vaisingai pilietinei ir dvasinei tradicijai.

Popiežius prisiminė ne tik Sarajevo, kurio gatvėse kasdien žuva žmonės, bet ir savo kartos, paženklintos II pasaulinio karo patyrimu, jaunystę. Todėl ir ragino atmesti bukinančios prievartos ideologiją, nepakantumą, tiesioginę bėgimą tarp tautų, gelinant abipusius skirtumus, kuris igyvendinamas, kai duodama ir gaunama - save dovanojant ir priimant kitą... Jis kvietė skleisti vaisingą Evangelizacijos kultūrą, kurioje Kristus - gyvas vakar, šandien ir visados - yra kaip atsakymas i neramius žmogaus širdies klausimus.

Popiežius priminė jaunimui, kad visai neseniai buvusioje Jugoslavijoje žuvo žmonės, stovėję eilėje prie maisto. Jis pasakė: „Jaunimas turi tarnauti gyvenimui ir siekti taikos“.

Milžiniškame ekrane buvo parodyti karo nuniokotos Bosnijos vaizdai. Tuo metu choras giedojo „Salve Regina“. „Mes visi esame Sarajevo piliečiai šią naktį“, smuiku grojant liūdnam melodija, pasakė vienas iš jaunuolių susirinkusių miniai

Rugpjūčio mėnesį Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) vicepirmininkas Vacys Garbonkus lankėsi Vilniuje ir su Vilniaus miesto meru bei kitais pareigūnais tarėsi apie gyvenviečių statybas užsienio lietuviams, norintiems apsigyventi Vilniuje. Iš kairės, Vilniaus miesto tarybos sekr. Liudvikas Sabutis, PLB vicepirmininkas Vacys Garbonkus, Vilniaus meras Alis Vidūnas, tarybos narys Ričardas Sabaliauskas, mero patarėjas Edvardas Jurgelionis.

Rusija išvedė dalį kariuomenės iš Čėčenijos

Maskva, rugsėjo 10 d. (BNS) - Rusija paskelbė išvedusį dalį savo kariuomenės iš Čėčenijos, kaip numatyta liepos sutartyje su čėčenų nepriklausomybininkais.

Pasak rusų karinių šaltinių, Vidaus reikalų ministerijos brigada ir pulkas rugsėjo 9 d. išsikraustė iš stovyklos prie Asinovskaja kaimo maždaug 45 km nuo Grozno ir išvyko iš regiono. Kur jie bus dislokuoti, nepranešama. Žadama, kad kiti prie Asinovskaja kaimo įsikūrę Rusijos vidaus kariuomenės daliniai išsikraustys rugsėjo 12 d.

Karinė sutartis, kuri buvo pasirašyta liepos 30 dieną po aštuonių mėnesių ginkluoto konflikto, numato dalinį rusų kariuomenės išvedimą mainais už čėčenų kovotojų nusiginklavimą.

Rusija iki šiol atsisakydavo išvesti savo dalinius, nes, pasak jos atstovų, čėčėnai netesėjo pažadų nusiginkluoti. Pasak Rusijos pareigūnų Čėčenijoje, čėčėnai turi sudėti apie 50,000 ginklų. Iki šiol jie atidavė rusams mažiau nei 2,000.

Iki šiol tebėra neaišku, ar šis Rusijos pajėgų išvedimas yra didelio išvedimo pradžia, ar tik rusų geros valios demonstravimas.

Čėčenų kovotojai sako, kad rusų dalinių buvimas sulaukia juos nuo nusiginklavimo.

Rusijos saugumo tarybos sekretoriaus pavaduotojas generolas pulkininkas Valerij Manilov neatmetė galimybės, kad rinki muose Čėčenijoje dalyvaus Džochar Dudajev.

Anot rusų Dž. Dudajev yra už įstatymo ribų, tačiau jis turi galimybę veikti legaliai, ir jei jis esminiai pakeis savo „antiliaudinę poziciją, atgailaus bei bus amnestuotas, tai kaip Rusijos pilietis galės dalyvauti rinkimuose“, sakė V. Manilov spaudos konferencijoje Grozne.

Jo nuomone, „didelė čėčenų tautos dalis nepalaiko Dž. Dudajev, nes daugumai žmonių nusibodo karas, o su Dž. Dudajevu daugelis sieja grįžimą prie karo ir ginkluotos priešpriešos“.

V. Manilov mano, kad „ginkluotas pasipriešinimas federalinei valdžiai pasmerkė Dudajevą kaip žmogų ir kaip politikos veikėją“. Tuo pat metu jis pabrėžė, kad nors Rusijos generalinė prokuratūra ir išskėlė Dudajevui baudžiamąją bylą, „pavadinti žmogų nusikaltėliu gali tik teismas“.

Clintonas gali vykti i Maskvą tik pavasarį

Vašingtonas, rugsėjo 18 d. (Reuters) - Dabar kalbama, kad JAV prezidentas Bill Clinton galėtų vykti i Maskvą susitikti su Rusijos prezidentu Boris Jelcinu ir kitais septyniais „Didžiojo septyneto“ pramoningų šalių vadovais tik ateinantį pavasarį. Susitikime jie aptartų atominę elektrinę bei ginklų saugumą.

„Svarstoma data apie balandžio mėnesį, kad ji būtų dešimties dienų tarpe nuo Černobylio avarijos sukakties“, pasakė Baltųjų rūmų pareigūnas, prašydamas neskelbti pavardės. Didžiausios atominės elektrinės avarijos pasaulio istorijoje, įvykusios Černobylio atominėje elektrinėje, sukaktis bus balandžio 26 dieną.

Rusijos prezidento atstovas Sergej Medvedev, šiuo metu besilankantis Vašingtone su privačiu vizitu, pasakė, kad B. Clinton ir B. Jelcin susitikti mėnesį Jungtinėse Tautose, ir tuo metu, daug kas bus nuspręsta“.

Susitikimą balandžio mėnesį pasiūlė B. Jelcin praeitą birželio mėnesį, „Didžiojo septyneto“ susitikimo metu Halifax, Nova Scotia, Kanadoje.

Suimtas Gruzijos Saugumo pareigūnas

Tbilisi, Gruzija, rugsėjo 18 d. (AP) - Pirmadienį buvo suimtas Gruzijos saugumo ministro pavaduotojas, kaltinantis jį atnato vykdymu prieš Gruzijos prezidentą Eduard Ševardnadze.

Temur Chachišvili, iki 1993 m. buvęs Gruzijos vidaus reikalų ministras, yra aukščiausias Gruzijos pareigūnas iki šio suimtas ryšium su rugpjūčio 29 d. automobilio sprogdinimu, kuriame E. Ševardnadze vos išvengė mirties.

Manoma, kad T. Chachišvili yra šalininkas Ševardnadzės politinio konkurento Džaba Ioseliani, vadovaujančio pusiau kariškiai sąjungai „Raiteliai“. Tos grupės vado, kuris yra ir Gruzijos parlamento narys, pavaduotojai ir asmens sargybiniai jau suimti įvairiais, su bombardavimu nesusijusiais kaltinimais. Jo raštine parlamento rūmuose buvo užplombuoti po to, kai saugumo pareigūnai ten rado ginklų ir šovinių.

Ir E. Ševardnadze ir D. Ioseliani kandidatavo i prezidentus lapkričio 5 d. vyksiančiuose rinkimuose, bet Ioseliani praėjusią savaitę atsiėmė savo kandidatystę.

Elektrinė reikalauja, kad valdžia atiduotų skolą

Vilnius, rugsėjo 12 d. (LR) - Ignalinos Atominė Elektrinė rugsėjo 11 d. civiliniu ieškiniu kreipėsi i Lietuvos ūkinį teismą, kuriuo prašoma iš atsakovo - Valstybinės energetikos sistemos - išreikalauti 189 milijonų litų skolą. Taip pat prašoma areštuoti šios organizacijos atsiskaitomąją sąskaitą Lietuvos Akciniam Banke tuo mastu, kiek ji skolinga ieškovei - Ignalinos Atominėi Elektrinei, rašo Valdas Bartasevičius „Lietuvos ryte“.

„Mums buvo labai sunku ryžtis tokiai akcijai, tačiau paprasčiausiai nėra kitos išeities“, pasakė Ignalinos Atominės Elektrinės generalinis direktorius Viktoras Ševaldinas. „Valstybinės energetikos sistemos, kuriai tiekiamame elektros energiją, skolos velkasi nuo 1993 metų pabaigos ir nuolat didėja. Ieškinyje nurodyta 189 milijonų litų suma atspindi, kiek mums buvo įsiskolines elektros energijos pirkėjas iki šių metų rugpjūčio 1 dienos. Dabar šis skaičius jau šoktelėjo iki 230-240 milijonų litų“, aiškino Ševaldinas.

Anot generalinio direktoriaus, atominėje elektrinėje ne dėl jos kaltės yra nepaprastai sunki ekonominė padėtis. Jos skolos valstybės biudžetui, valstybine socialinio draudimo įstaigai, „Sodrai“ ir kuro tiekėjams sudaro apie 120 milijonų litų.

Branduolinio kuro atsargų liko tik keturioms savaitėms. Jeigu nepavyks gauti lėšų jam išgyti - teks stabdyti jėgainę. Be to, laiku nepajėgdama įvykdyti savo išpareigojimų ir dėl didėjančių palūkanų už bankų kreditus atominė elektrinė kasdien patiria milžiniškų nuostolių. Nuo 1994 metų rugpjūčio iki šių metų liepos dėl skolu

„Dabar Lietuvoje elektros energijos vartotojai, apskaičiavus ir įvairias lengvatas, vidutiniškai moka po 14 centų už kilovatvalandę. Dabar nustatyta kaina realiai gali padengti elektros energijos gamybos ir tiekimo išlaidas. Pagal nustatytus tarifus mums turi būti mokama per 4,5 centus vidutiniškai po 4,5 centų už kilovatvalandę“, kalbėjo elektrinės direktorius.

„Švedų specialistai rekomenduoją šiuos įkainius padidinti iki 11 centų. Vis dėlto“, sako Ševaldinas, „nors nustatyti tarifai ir neleidžia mums kaupti lėšų panaudoto kuro saugojimo bei reaktorių konservavimo fondams, tačiau mes įstengtume išsiversti, jeigu nebūtų įsiskolinimų. Realiai Valstybinė energetikos sistema mums moka tik po 2 centus už kilovatvalandę - tai tik 30% numatytos kainos“, kalbėjo V. Ševaldinas.

„Dabar Lietuvoje elektros energijos vartotojai, apskaičiavus ir įvairias lengvatas, vidutiniškai moka po 14 centų už kilovatvalandę. Dabar nustatyta kaina realiai gali padengti elektros energijos gamybos ir tiekimo išlaidas. Pagal nustatytus tarifus mums turi būti mokama per 4,5 centus vidutiniškai po 4,5 centų už kilovatvalandę“, kalbėjo elektrinės direktorius.

„Švedų specialistai rekomenduoją šiuos įkainius padidinti iki 11 centų. Vis dėlto“, sako Ševaldinas, „nors nustatyti tarifai ir neleidžia mums kaupti lėšų panaudoto kuro saugojimo bei reaktorių konservavimo fondams, tačiau mes įstengtume išsiversti, jeigu nebūtų įsiskolinimų. Realiai Valstybinė energetikos sistema mums moka tik po 2 centus už kilovatvalandę - tai tik 30% numatytos kainos“, kalbėjo V. Ševaldinas.

„Dabar Lietuvoje elektros energijos vartotojai, apskaičiavus ir įvairias lengvatas, vidutiniškai moka po 14 centų už kilovatvalandę. Dabar nustatyta kaina realiai gali padengti elektros energijos gamybos ir tiekimo išlaidas. Pagal nustatytus tarifus mums turi būti mokama per 4,5 centus vidutiniškai po 4,5 centų už kilovatvalandę“, kalbėjo elektrinės direktorius.

„Švedų specialistai rekomenduoją šiuos įkainius padidinti iki 11 centų. Vis dėlto“, sako Ševaldinas, „nors nustatyti tarifai ir neleidžia mums kaupti lėšų panaudoto kuro saugojimo bei reaktorių konservavimo fondams, tačiau mes įstengtume išsiversti, jeigu nebūtų įsiskolinimų. Realiai Valstybinė energetikos sistema mums moka tik po 2 centus už kilovatvalandę - tai tik 30% numatytos kainos“, kalbėjo V. Ševaldinas.

valstybės biudžetui ir „Sodrai“ jos sąskaita banke buvo areštuota, ir šį sprendimą pavyko atšaukti tik įsikišus vyriausybei. „Mes suvokiame, kad Valstybinė energetikos sistema nepajėgia atsiskaityti su mumis, nes jai savo ruožtu labai dideles sumas skolingi elektros energijos vartotojai. Tačiau vieną sykį reikia išėiti iš šio užburto rato“, sakė V. Ševaldinas.

Ignalinos Atominė Elektrinė nuo 1994 m. vasaros, kai buvo areštuota jos sąskaita banke, vis grasiną paduoti Valstybinę energetikos sistemą i teismą.

Bet vyriausybės lygiu buvo paaiškinta, kad tai nepakeis situacijos, nes lėšų padengti dideliems įsiskolinimams paprasčiausiai nėra.

J. Ševaldinas sakė nesitikintis, jog neteismui įsikišus, Valstybinė energetikos sistema greitai atsiskaitys su elektrine. „Dabar svarbiausia bent juridškai įtvirtinti, kad elektros energijos pirkėjas mums skolingas 189 milijonų litų. Kitaip gresia, jog išgalės skolos senaties terminas, ir mes iš viso nieko negausime“, sakė jis.

Viktora Ševaldino nuomone, Lietuvos energetikos sistema dirba labai neefektyviai. Elektros energiją gamina daugiausia Ignalinos Atominė Elektrinė, o kitos energetikos įmonės didelę metų dalį iš esmės neveikia, tačiau tenka jas išlaikyti. (Ignalinos tiekiamą elektros energiją maždaug perpus pigesnę negu gaminama Elektrėnuose). Lietuvai, be abejoj, svarbu išsaugoti pajėgumą gaminti energiją.

Vis dėlto, pasak V. Ševaldino, tokios problemos turėtų būti sprendžiamos valstybės lygiu, o ne kurios nors pelningai galinčios ūkininkauti įmonės sąskaita.

„Dabar Lietuvoje elektros energijos vartotojai, apskaičiavus ir įvairias lengvatas, vidutiniškai moka po 14 centų už kilovatvalandę. Dabar nustatyta kaina realiai gali padengti elektros energijos gamybos ir tiekimo išlaidas. Pagal nustatytus tarifus mums turi būti mokama per 4,5 centus vidutiniškai po 4,5 centų už kilovatvalandę“, kalbėjo elektrinės direktorius.

„Švedų specialistai rekomenduoją šiuos įkainius padidinti iki 11 centų. Vis dėlto“, sako Ševaldinas, „nors nustatyti tarifai ir neleidžia mums kaupti lėšų panaudoto kuro saugojimo bei reaktorių konservavimo fondams, tačiau mes įstengtume išsiversti, jeigu nebūtų įsiskolinimų. Realiai Valstybinė energetikos sistema mums moka tik po 2 centus už kilovatvalandę - tai tik 30% numatytos kainos“, kalbėjo V. Ševaldinas.

„Dabar Lietuvoje elektros energijos vartotojai, apskaičiavus ir įvairias lengvatas, vidutiniškai moka po 14 centų už kilovatvalandę. Dabar nustatyta kaina realiai gali padengti elektros energijos gamybos ir tiekimo išlaidas. Pagal nustatytus tarifus mums turi būti mokama per 4,5 centus vidutiniškai po 4,5 centų už kilovatvalandę“, kalbėjo elektrinės direktorius.

„Švedų specialistai rekomenduoją šiuos įkainius padidinti iki 11 centų. Vis dėlto“, sako Ševaldinas, „nors nustatyti tarifai ir neleidžia mums kaupti lėšų panaudoto kuro saugojimo bei reaktorių konservavimo fondams, tačiau mes įstengtume išsiversti, jeigu nebūtų įsiskolinimų. Realiai Valstybinė energetikos sistema mums moka tik po 2 centus už kilovatvalandę - tai tik 30% numatytos kainos“, kalbėjo V. Ševaldinas.

„Dabar Lietuvoje elektros energijos vartotojai, apskaičiavus ir įvairias lengvatas, vidutiniškai moka po 14 centų už kilovatvalandę. Dabar nustatyta kaina realiai gali padengti elektros energijos gamybos ir tiekimo išlaidas. Pagal nustatytus tarifus mums turi būti mokama per 4,5 centus vidutiniškai po 4,5 centų už kilovatvalandę“, kalbėjo elektrinės direktorius.

„Švedų specialistai rekomenduoją šiuos įkainius padidinti iki 11 centų. Vis dėlto“, sako Ševaldinas, „nors nustatyti tarifai ir neleidžia mums kaupti lėšų panaudoto kuro saugojimo bei reaktorių konservavimo fondams, tačiau mes įstengtume išsiversti, jeigu nebūtų įsiskolinimų. Realiai Valstybinė energetikos sistema mums moka tik po 2 centus už kilovatvalandę - tai tik 30% numatytos kainos“, kalbėjo V. Ševaldinas.

KALENDORIUS

Rugsėjo 20 d.: Šv. Andrius Kim Taegon ir Paulius Čong Hasang ir draugai, Korėjos kankiniai, tarp 103 nukankintų už tikėjimą tarp 1839 ir 1867 metų; Fausta, Kolumba, Jolita, Vainoras. 1869 m. gimė rašytojas Juozas Tumas - Vaižgantas.

Rugsėjo 21 d.: Šv. Matas, evangelistas; Mantautas, Geistautas, Vilkinė. 1850 m. gimė rašytojas Vincas Pietaris. 1901 m. mirė poetas, dramaturgas Pranas Vaičaitis.

SKAUTYBĖS kelias

Redaktorė j.v.s. Irena Regienė

„PRAEITIS / 50 M / ATEITIS“ SUVAŽIAVIMO DALYVIAMS

Mielos sesės ir Mieli broliai,

Per savo gabia, energingą ir darbštą pavaduotoją, v.s. Marytę Utz, sveikinu kiekvieną čia dalyvaujantį.

Džiaugiuosi, kad nepagailėjote laiko ir entuziazmo dalyvauti šiame savaitgalyje. Esu tikras, kad čia šį tą pramokę ir sužinoję, sugrįžę entuziastingai pasidalinsite savo patirtimi su kitais, ypač jaunesniaisiais.

Mūsų visų tikslas, nors kartais užmiršamas, yra, naudojant Baden Powell'io skautybės sistemą, auklėti lietuvių jaunimą tapti sąmoningais lietuviams ir naudingais piliečiais. Tą atlikti sugebame kiekvienas. Tad, kviečiu kiekvieną tyliai pasidaryti ir toliau stengtis šio tikslo siekti.

Turiu prašymą. Kad, neužmigčiau ant 'vado laurų' ir būčiau paskatintas jūsų entuziazmu, prieš išvažiuodami įeikite sesei Marytei du sakinius, pageidaučiau raštu, pasirašyti nebūtina:

1. Ką atsiminsite iš šio savaitgalio už 30 dienų?
2. Ką stengsitės atlikti ar įgyvendinti skautavime ateinančių 90 dienų laikotarpyje?

Kviečiu dalyvauti Tarybos suvažiavime spalio 6, 7 ir 8 d. Budėkime kartu!

Brolis Kęstutis
v.s. fil. Kęstutis Jėčius
LSS Tarybos pirmininkas

SVARBI VIEŠNIA SUKAKTUVINIAME SUVAŽIAVIME

Šį savaitgalį Dainavoje vykiančiame suvažiavime „PRAEITIS – 50 METŲ LSS – ATEITIS“ pakviesta maloniai sutiko dalyvauti ir mūsų sesė Regina Narušienė, JAV LB Krašto valdybos pirmininkė. Džiaugiamės, kad tarp svarbaus profesinio darbo ir visuomeninio įsipareigojimo lietuvių reikalams rado laiko ir mato prasme dalyvauti šiame jaunimo organizacijos suvažiavime.

Gerbiama viešnia šeštadienį, rugsėjo 23 d., 5 val. p.p. su suvažiavimu dalyviais pasidalins mintimis apie bendrus išeišvijos reikalus, Lietuvių Bendruomenės pastangas lietuvių jaunimo atžvilgiu, Lietuvos jaunimo atžvilgiu ir atsakys į visiemis rūpimus klausimus. Džiaugiamės ir tikimės vertingų diskusijų ir malonaus pabėndravimo.

Dauguma mūsų sesė Narušienė pažįstame kaip profesionalę teisininkę ir visuomenininkę, o beveik nieko apie asmenį. Paprašyta sutiko susipažinimui suteikti savo asmens žinių. Sesė Narušienė plačiai reikišias ir tebesireikišias įvairioje amerikiečių veikoje ir pareigose, yra įvertinta įvairiais garbės pažymėjimais, viso to čia nevardinsime. Trumpai pažvelgsime į asmeninį gyvenimą ir lietuvišką veiklą.

Sesė Regina Gytė Firantaitė Narušienė gimė Kaune 1936 m. spalio 12 d. Advokatė. Ištekėjusi – vyras Bernardas Narušis taip pat advokatas. Narušiai turi advokatūros įstaigą Narušis & Narušis, veikiančią jau 35 metus. Įstaigoje dirba septyni asmenys.

Sesės Narušienės šeimoje yra trys vaikai – Viktoras, Elena ir Susana, vaikaičiai – Jonas, Juozas ir Teresė. Gyvena Cary, IL, Waukegan/Lake County apylinkėje. Pradinę mokyklą baigė Augsburg, Vokietijoje, ir gimnaziją – Čikagoje. University of Illinois įgijo politinių mokslų specialybės bakalaurą. Teisės daktarata 1959 m. suteikė University of Illinois, Urbanoje.

Lietuviškoje veikloje pradėjo reikštis Vokietijoje: skautavo ir nuo 1948 m. tapo Bendruomenės (Tremtinių) narė. Nuo 1957 m. Akademinių Skautų sąjūdžio narė; Lietuvių Studentų s-gos

Urbanoje, IL, 1956 m. pirmininkė; organizatorė „Darbas Lietuvai“ seminarų Washington 1990-1991; patarėja ir teisės ekspertė Lietuvos ministrams pirmininkams Vagnoriui ir Šlezevičiui; Visuomeninių reikalų tarybos vicepirmininkė (dr. A. Razmos vadovaujamoje LB valdyboje 1990-1991), Vykdomoji vicepirmininkė JAV LB Krašto valdybos 1990-1994; JAV LB 13-tos ir 14-tos tarybos narė; pirmininkė ir steigėja Amerikos Lietuvių advokatų draugijos (LABAS) 1994-1995; pirmininkė Lithuanian Folk Dance Festival, Inc., 1993-1994. Pirmininkė JAV LB Krašto valdybos 1994-1997 m.

Dėkojame sesei Narušienei už suteiktas žinias. Tikimės, kad tai bus pavyzdys ir paskata daugeliui mūsų jaunesniųjų brolių ir sesių, kad, nepaisant kaip esi užsiėmęs, visuomet dar gali surasti galimybes atlikti dar vieną darbą ar įsipareigoti dar vienos pareigoms.

Iki pasimatymo šį savaitgalį LSS 50-mečio suvažiavime Dainavoje.

Regina Gytė Firantaitė. Kazin ar ši paukštytė 1948 m. svajojo būti JAV LB Krašto v-bos pirmininkė.

SKAUTIŠKI ĮVYKIAI Čikagoje

Spalio 1 d. Čikagos ir apylinkių skautų ir skaučių bendra „Sugrįžimo iš stovyklų“ sueiga Lemonte. 9 v.r. šv. Mišios Pal. J. Matulaičio mistijoje. Po Mišių sueiga Lietuvių centre.

Spalio 6-8 d. – Akademinių Skautų sąjūdžio Čikagos skyriaus Metinė šventė Lietuvių centre, Lemonte.

Kelionėje baidarėmis Žeimenos upe. Pirmoje baidarėje jūrų skautas Markus Savicki iš Vilniaus ir filisteriai Nijolė ir Leonas Maskaliūnai iš Čikagos.

KELIONĖ BAI DARĖMIS ŽEIMENOS UPE

Taip, baidarėmis keliaujame Lietuvoje! Tris dienas plaukėme Žeimenos upe ir dvi naktis praleidome Lietuvos miškuose prie lauzo; statėm palapines ir miegojome Lietuvos pušynuose... Dieną prieš kelionę, maršrutą aptarėme pas prof. Končią, Lietuvos ASS pirmininką. Jūrų ps. Henrikas-Vytautas Glosas pranešė apie paruošiamuosius darbus: dalyvauja 3 jūros skautai (mūsų palyda), iš Kauno atvažiuoja akademinio sąjūdžio nariai ir 4 iš Amerikos. Gražus vienuolikos asmenų būrelis.

Pirma diena

Puikus oras. Anksti, liepos 3 d., jau buvome pakelyje iš Vilniaus į Švenčionėlius. Iš Švenčionėlių pradėsim kelionę Žeimenos upe iki Neries santakos. Atsivežėme 4-ias sustatomo sovietų gamybos baidares, kurias sustatyti trūko ir varžtų, ir vairų... Bet skautas sumanus: vietoje varžtų panaudojome vinis, o dėl vairo – na, vairošimės irklais. Šiaip-ne-taip, po gero pusdienio, sustatėme 3-ias trivietes ir vieną dvivietę baidarę. Visus dalyvius apdovanojome Čikagoje pagamintais marškinėliais su ženklu – baidarės, irklautojo, skautiška lelijėle ir iršau „1995 MMM“ – dovana Meiū, Milašių ir Maskaliūnų. Greitosiomis užkandę, išplaukėme Žeimenos upe. O, koks švarus vanduo – tiesiog kristalūs! Upės dugne gali matyti mažiausias akmenėlis. Žeimena labai vingiuota, o be vairo teko gerokai pasidarbuoti, vengiant atstrenkimo į krantą ar užšokimo ant išvirtusio medžio. O tu medžiū privirtę kiekvieniame posūkyje! Vienoje vietoje net turėjome baidares persinėsti, nes upė buvo visai užtventka neseniai išvirtusio medžio. Praplaukėme aukštus smėlėtus krantus ir nutarėm nakvoti pu-

METINĖ ASS ŠVENTĖ

Akademinio Skautų sąjūdžio Čikagos skyriaus 1995 m. metinė šventė vyks spalio mėn. 6-8 d. Penktadienį, spalio 6 d., Akademinis ir pakeliamis vyks 7:30 v.v. Lietuvių centro Lemonte did. salėje. Visi dalyviai dėvi uniformas ir spalvas. Šeštadienį, spalio 7 d., Metinės šventės pokylis su menine programa, vakariene ir šokiais vyks Lietuvių centro Lemonte did. salėje. Pradžia 6:30 v. vak. Sekmadienį, spalio 8 d., 11:15 val. ryto šv. Mišios Jėzuitų koplyčioje, Čikagoje. Po Mišių mirusių narių kapų lankymas. Visi ASS nariai kviečiami dalyvauti. Apie dalyvavimą iki rugsėjo 30 d. pranešama fil. 708-448-7279.

šyne. Ištraukę baidares į krantą, statėm palapines, o mūsų vadovas tuč tuojau užkaitė čobirelių arbatėlę. Vakarienei valgėme košę su šerniena ir briediena! Prie lauzo dar ilgai dalijomės dienos įspūdžiais. Bet laikas miegoti! Sulindome į palapines. Greitai šnabzdėjimą pakeitė „vargonų balsai“, kurios užkliuvęs vėjelis nešė toliau į pušyną...

Antra diena

Skėstame!.. Rytas gražus. Atsikėlė ežome pasivaikščioti pušyne. Radom nuostabaus skonio žemuogių ir kelis grybus. Po pusryčių išplaukėme toliau, Pabrados link. Gamtovaizdis keičiasi. Vietoj pušynų nendriemis apaugę krantai. Upė gausiai nuseša baltomis ir geltonomis vandens lelijomis. Štai praplaukėme pro dvi gulbių šeimynėles; viena su dviem, o kita su keturiais gulbinukais. Gulbinas pasiūšęs sukinėjosi pasirengęs ginti savo šeimyną. (Turbūt nežinojo, kad mes skautai – gamtos draugai). Pradėjo niaklustis ir staiga lietus prapliuvo, kaip iš kibiro. To nesitikėjome, nebuvome pasiruošę ir pajutome šaltą lietu sunkiantis per nugarą. Nėra kur išlipti. Krantas arba status, arba apaugęs švendrėmis. Netoliese pamatėme pasvirusį medį, bet kol priplaukėme ir sustojome po medžiu jau buvome kiaurai šlapi. Tačiau gudomės, kad nors ant sprando nelyja. Šiaip-ne-taip išsitraukėme palapinę, apsigaubėme ir sėdėdami baidarėje laukėme kol liausis lietus. Kai lauke lietus apstojo lyti, ant mūsų dabar dar daugiau lašėjo nuo medžio. Todėl nutarėme plaukti tolyn, – juk vis tiek jau esam šlapi. Vos atsispyrus nuo kranto istrigo baidarė. Nei pirmyn, nei atgal! Nijolė sušuko: „Mano 'dugnas' jau šlampa!“ Tada suvokėme, kad užsokome ant nuvirtusio medžio šakos ir pradūrėme baidarę... Mūsų jūros skautukas šoko iš baidarės ir pasinerė... vanduo virš galvos! Išsirioglinau iš baidarės, užlipau ant paskendusio medžio ir bandžiau nustumti baidarę nuo tos šakos, o vanduo vis daugiau sunkiasi į baidarę – skėstame!.. Galų gale, su jūros skauto pagalba, pristūmėme prisisunkusią baidarę prie aukšto žolėto kranto. Nijolė paskubomis lipo iš skėstančios baidarės, griebėsi už žolių ir, mano pastumėta kopė į krantą. Staiga kažkoks svoris krito man ant galvos! Pasinerėm vandenyje. Pasirodo, kad Nijolė, išrovusi dvi saujas žolių, slydo atgal į vandenį ir atsitédo man ant galvos!.. Galų gale išlipome šlapi, sušalę, o ir vėl pradėjo dar smarkiau lyti. Šiaip-ne-taip išvilkomė į krantą vandens pilną baidarę, išsėmė-

me vandenį ir išsigrabstėme sušlapusią mantą. Aplinkui gano si karvės. Tolumoje matosi trobėsiai. Atskuba moteriškė ir lenkiškai varo mus lauk, kadangi mes ištrypsime karvėms žolę. Tuo laiku mus pasiveja kitos dvi baidarės su mūsų vadovu. Čia vėl pasirodė jūros skautininko gabumai. Pasiūlė nupirkti 5 ltr pieno ir šeiminkės tonas tuoj pasikeitė. Gavome ir adatą, ir siūlus, ir dar daržovių vakarienei. Susiuvio, iš abiejų pusių sukljavo 6" skylė. Išbandymai vienas plaukiau (eiti nedrįso) i numatytą stovyklavietę netoli šeiminkės sodybos. Bet, kai pamatėme šeiminkės keturis sūnus grįžtančius iš laukų su dalgiais ir godžiai stebinčius mūsų seses, nutarėme vakarop ieškoti kitos nakvynės. Jau naktį priplaukėme kitą stovyklavietę. Vėl statėm palapines, traukėme šlapius drabužius ir bandėme džiovinti ir patys džiovintis prie lauzo. O tai buvo liepos 4ji, Nijolės gimtadienis, kurio ji tikrai neužmirš. Po lauzo sulindom į šlapia palapinę, gulėme ant šlapio matracio su neįsėdžiuotais drabužiais, užsiklojome sausu (!) miegmaišiu, kurį mums paskolino sesės. Girdėjau, kažkas mūsų palapinėje visą naktį kaleno dantimis...

Trečia diena

Saulutė patekėjo ir, po karštos ramunėlių arbatos ir pusryčių, jautėmės visai neblogai. Susikrovo savo mantą, dabar jau visi kartu išplaukėme Pabrados link. Už Pabrados Žeimena kur kas gilesnė ir jau žymiai užteršta – nebėra to skaidraus vandeničio... Matosi daugias vienkienų, praplaukiam kelis tilitus važiuotiems ir pėstiems. Vienas tu siūbuojančių tilitukų nusileides iki vos kelias pėdas virš vandens paviršiaus. Praplaukdam tūrėjome gerokai atsilūsti, kad skalpu nepaliktu me. Žeimenos ir Neries santaka buvo pabaiga mūsų kelionės. Čia mus pasitikio vilniečiai, nuvedė į savo sodą ir pavaišino namie darytu įvairių rūšių vėneliu. Išardėme baidares, sudėjome į maišus. Atėjo atsveikinimo valanda... Buvo gaila palikti šaunius jūros skautus ir mielus akademinio sąjūdžio narius su kuriais susigyvenome ir taip gražiai, maloniai ir su nuotykišiais praleidome tris dienas baidarių kelionėje. Dabar mums aišku, kodėl prof. Kolupailla taip mėgo baidarėmis plaukti Lietuvos upėmis... Baidarių žygio dalyviai iš Lietuvos: t.n. Jolita Buzaitytė, t.n. Rita Eirošūtė, t.n. Ligita Lasauskaitė, senj. Giedrius Globys, j.sk. ps. Vytautas Glosas (vadovas), j.s. Dainius Čeputis ir j.sk. Markus Savicki. Iš Amerikos: Aldona ir Romas Meilai, Nijolė ir Leonas Maskaliūnai.

vs. fil. Leonas Maskaliūnas

DRAUGAS

(USPS-181000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices

Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110.00

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėti, pažymima, iki kada yra užsimekejęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

JAV	metams	½ metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant į Lietuvą (Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
Užsakant į užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausios redaktorė Danutė Bindokienė
Administratorius Pijus Stončius

Moderatorius kun. Viktoras Rimšelis, MIC

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos priimančioms, gavus prašymą ka nors skelbti.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

GYDŪNO FONDAS LAUKIA KONKURSINIŲ RAŠINIŲ

Anksčiau jau buvo rašyta ir dabar primename, kad prel. ps. Juozo Prunskio vardo konkursui rašiniai privalo būti išsiųsti iki š.m. spalio 1 dienos čia pateikiamu adresu: Gydytojų fondas, Rašinių konkursas, 14911 E. 127th Street, Lemont, IL, 60439.

Konkurse kviečiami dalyvauti visi A.S.D., Korp! VYTIS nariai, taip pat vyresniosios skautės ir skautai vyčiai. Rašinio tema: „Skauto pareigos Dievui ir tėvynei“. Rašinio apimtis 4 puslapiai parašyti rašomąja mašinėle išretir-

tomis eilutėmis. Pasirašoma slapyvardžiu ir atskirame užkljuotame voke parašoma pavardė, vardas, skautiškam vienetui priklausomumas ir adresas. Už atrinktą pirmąjį rašinį autorii bus skiriama iš prel. ps. J. Prunskio vardo fondo 250 dol., antrajam – 150 dol. ir trečiajam – 100 dol.

Gydytojų fondo valdyba

- Diena be „Draugo“, kaip padangė be žvaigždžių.

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis iš priemania kama! Pacientai priimami, ambulančiai punktualiai. **Sustitarimui** (kalbet angliskai) tel. 708-422-8260

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBE – AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmą 3 v. r. 7 v. v. antrą 12:30-3 v. p. p. trečią uždarsta. Ketv. 1-4 v. p. p. penkt. ir šešt. 9 v. r. 12 v. p. p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-6969 arba (312) 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR IŠSIPLIETUSIAS KŪR VĖNAS
KOSMETINE CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St. Chicago IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave. Hickory Hills IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)652-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v. v. išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p. p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLES IR PROSTATOS gydymas bei chirurgija
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2609
Valandos pagal susitarimą
Vakarais ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

SURENDER LAL, MD
Specialybė – Vidaus ligos
7722 S. Kedzie, Chicago, IL 60652
Tel. 312-434-2123
Holy Cross Physician Center
6084 S. Archer, Chicago, IL 60638
Tel. 312-884-4155
Valandos pagal susitarimą

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60652

Dr. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujo ligos
5540 S. Pulaski Rd.
Tel. 312-585-2802
Pirmd. 9 v. r. - 7 v. v., antrd., trečd. ir penkd. 9 v. r. - 3 v. p. p., ketvd. 10 v. r. - 7 v. v. Šešt. ir kt. dienomis reikalingas susitarimas. **Prlms „Medicare Assignment“.** Sumokama po vizito.

Cardiac Diagnosis, Ltd.
6132 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 312-436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Dr. V. J. VASAITIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA
4817 W. 83 St., Burbank, IL
Tel. 708-423-6114
Valandos susitarus

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLES IR PROSTATOS CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val. antr. 2-4 v. p. p. ir ketv. 2-5 v. p. p. Šešt. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir Palos Community Igonnoms.

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydymas
Kaltame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austini)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center.
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Dvikalbiškumas ir vienakalbiškumas

Įsivaizduokime kalbą, kurioje yra daugiau kaip 600,000 žodžių, kuria kalba per 350 mln. žmonių ir galbūt kita tiek stengiasi išmokyti. Apytikriai pusė visame pasaulyje spausdinamų knygų yra šia kalba ir bent 80 procentų visų kompiuterinių programų bei tekstų taip pat yra parašyta. Iš tikrųjų tai nėra „gryna“ kalba, nes joje prikaščiota žodžių iš maždaug pusimčio kitų kalbų, o jos „tėvai“ buvo Skandinavijos vikingai, anglosaksai, normanai, prancūzai ir dar kiti. Šiandien ta kalba jau įgavusi tarptautinės vartosenos pobūdį: ją vartoja pasaulio verslininkai, mokslininkai, mokytojai, diplomatai, kai atsiranda reikalingas komunikotis su kitų kraštų, kitomis kalbomis kalbančiais.

Jau turbūt aišku, kad čia aptariama anglų, tiksliau sakant, amerikiečių kalba, kurią Didžiosios Britanijos (šios kalbos gimtinės) kalbininkai ir šiaip „pasipūtėliai“, save laikantys kalbos žinovais, apkalta išsigimimu, o amerikiečiai — „karališkosios anglų kalbos“ gadintojai, tersėjais.

Įdomu, kad tuo metu, kai visos pažangesnės pasaulio tautos stengiasi savo gyventojus įtaigoti mokytis angliškai, jau ir pačioje Amerikoje prasidėjo judėjimas vėl padaryti šią kalbą pagrindine ir vienintele viešajame gyvenime, kur stipriai reikiama dvikalbiškumas, o kai kur — net daugiakalbiškumas. Šiame krašte 1994 m. buvo 8,7 proc. žmonių, gimusių kurioje kitoje šalyje, o apskritai Amerikoje kasdien galima išgirsti bent 31,8 mln. gyventojų, kalbančių daugiau kaip 300 kalbų. Prasižėję naujiesiems mokslams šį rudenį, trečdalis mokinių didžiųjų miestų valdiškose mokyklose pirmiausia namie išmoko ir kalbėjo kita kalba, o tik vėliau — anglų. Daug į mokyklą ateina iš viso nemokėdami angliškai.

Tiesa, šio šimtmečio pradžioje Amerikoje gimusių buvo žymiai daugiau (pvz., 1900 m. — per 12 proc., 1910 m. — beveik 14 proc., tarp 1940 ir 1950 m. — 9 proc.), bet anuomet naujieji ateiviai buvo daugiausia iš rytų bei vidurio Europos ir stengėsi kiek galima greičiau išmokyti angliškai, įsilieti į vietinio gyvenimo srovę. Deja, jų uolumas ir noras prisitaikyti daugumą paskandino toje srovėje, įskaitant ir dešimtis tūkstančių lietuvių. Dabar didžiausi imigrantų skaičiai yra iš Azijos kraštų ir ispaniškai kalbančiųjų valstybių. Vietiniai politikai

ir verslininkai, norėdami įsigyti naujųjų imigrantų masės palankumą, balsus ir dolerius, stengėsi, kad jiems nereikėtų mokytis anglų kalbos, kad visus kasdieninius reikalus už savo namų sienų galėtų atlikti savo gimtąja kalba. Kartą prasidėjęs mažų judesiu, dvikalbiškumas pavirto didžiule griūtimi ir dabar stengiamasi ją, jeigu ne suklausti (vargiai tai būtų įmanoma), tai bent apvaldyti.

Atrodo, kad visas tas surmulys, norint gražinti anglų kalbą į kasdieninį Amerikos gyvenimą, yra tik audra vandens šaukštelėje ir be reikalo supriešaukštinama, mokslininkai, mokytojai, diplomatai, kai atsiranda reikalingas komunikotis su kitų kraštų, kitomis kalbomis kalbančiais.

Jau turbūt aišku, kad čia aptariama anglų, tiksliau sakant, amerikiečių kalba, kurią Didžiosios Britanijos (šios kalbos gimtinės) kalbininkai ir šiaip „pasipūtėliai“, save laikantys kalbos žinovais, apkalta išsigimimu, o amerikiečiai — „karališkosios anglų kalbos“ gadintojai, tersėjais.

Įdomu, kad tuo metu, kai visos pažangesnės pasaulio tautos stengiasi savo gyventojus įtaigoti mokytis angliškai, jau ir pačioje Amerikoje prasidėjo judėjimas vėl padaryti šią kalbą pagrindine ir vienintele viešajame gyvenime, kur stipriai reikiama dvikalbiškumas, o kai kur — net daugiakalbiškumas. Šiame krašte 1994 m. buvo 8,7 proc. žmonių, gimusių kurioje kitoje šalyje, o apskritai Amerikoje kasdien galima išgirsti bent 31,8 mln. gyventojų, kalbančių daugiau kaip 300 kalbų. Prasižėję naujiesiems mokslams šį rudenį, trečdalis mokinių didžiųjų miestų valdiškose mokyklose pirmiausia namie išmoko ir kalbėjo kita kalba, o tik vėliau — anglų. Daug į mokyklą ateina iš viso nemokėdami angliškai.

Tiesa, šio šimtmečio pradžioje Amerikoje gimusių buvo žymiai daugiau (pvz., 1900 m. — per 12 proc., 1910 m. — beveik 14 proc., tarp 1940 ir 1950 m. — 9 proc.), bet anuomet naujieji ateiviai buvo daugiausia iš rytų bei vidurio Europos ir stengėsi kiek galima greičiau išmokyti angliškai, įsilieti į vietinio gyvenimo srovę. Deja, jų uolumas ir noras prisitaikyti daugumą paskandino toje srovėje, įskaitant ir dešimtis tūkstančių lietuvių. Dabar didžiausi imigrantų skaičiai yra iš Azijos kraštų ir ispaniškai kalbančiųjų valstybių. Vietiniai politikai

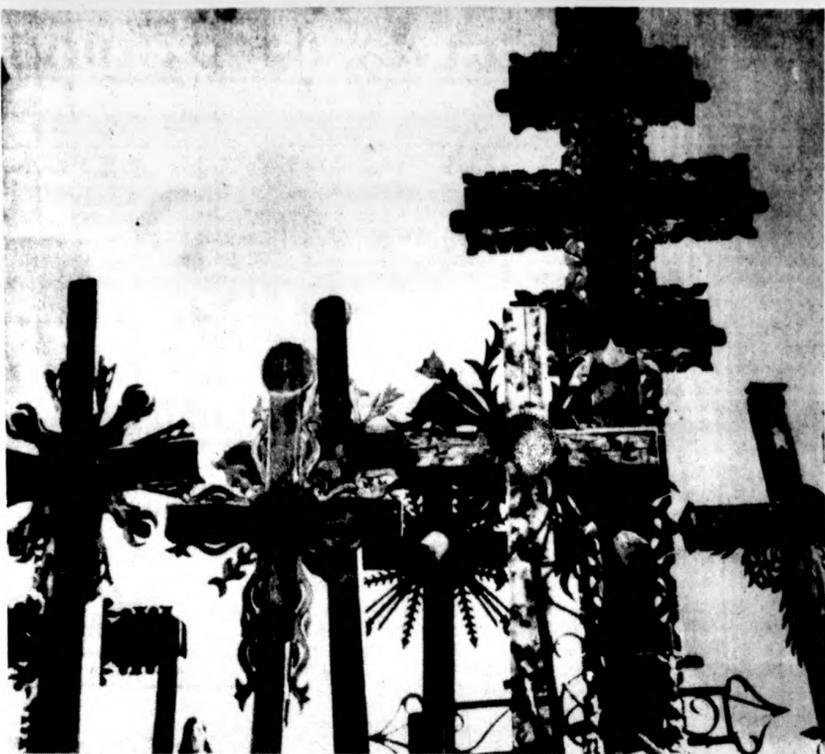
s kraiste, medžiai ašaromis laistė žemę. Rodos matau dabar virš Gedimino kalno plasnajanti juodą paukštį, kuris savo milžiniškais sparnais uždengia visą Lietuvą. Tai mūsų nepriklausomybės mirties pranašas.

Birželio 15 dieną mūsų krašto žaliąsias pievas apgula dulkės ir raudonos žvaigždės. Neramus šeštadienis. Tą dieną aš amžiams atminsiu. Jei aš tą dieną mačiau ašarotas lietuvių akis, tai neklausiau, ko jos ašaroja. Jam, kaip ir man, gaila žūstančios laisvės, žūstančių tėvynės sūnų, žūstančios nepriklausomybės.

Birželio 16-toji. Lietuvą aplekia žinia: Tautos vadai pabėgo! Prasidėjo baisus chaosas. Tautos vadai apibėrjami bjauriais šmeižtais, išleidžiamos įvairiausios karikatūros. Susidarė dvi skirtingos nuomonės. Vieni už — kiti prieš. Pirmieji teisingi, jog pabėgimas buvo teisėtas ir neišvengiamas, norint išsaugoti gyvybę. Antrieji gi, užsipirdami rėkė, jog jis išdavęs savo tautą.

Vyksta ruošia būsimeis Liaudies seimo rinkimams. Laikraščiai ir radijas užimti propaganda bei įvairiais patarimais balsuoti. Per tas dienas klausytojų ausys pavargo nuo įvairių agitatorių šauksmų. Menų pirmąjį mūsų bažnytkaimio susirinkimą. Atvažiavo gražia mašina trys vyrai ir moteris. Suėjo apie 30 žmonių, kurių daugumą sudarė lietuviai patriotai — priešingai sovietams. Bet ir tie, kurie gal širdyje pritarė agitatoriams, ir tie po kalbų neišdavė jokio garso — neplojo jiems. Gal vengė pažįstamų. Baigus kalbėti agitatoriui, žodį gavo valstiečiai. Kalbėjo daugiausia moterys ir mergaitės, tarp jų buvo ir mokytoja Žagūnytė.

(Bus daugiau)

Nuotr. Balio Buračo

KARALIAUČIAUS SRITIES PRIKLAUSOMYBĖ IR LIETUVA

Baigiantis Antrajam pasauliniam karui, Stalinas jau Teherano konferencijoje 1943 m. buvo pareiškęs pretenzijas į Rytprūsius, teigdamas, kad Sovietų Sąjungai reikalingas neužšalantis Karaliaučiaus uostas. Be to, sakė Stalinas, tai padėtų užtikrinti saugumą nuo Vokietijos agresijos ateity. Nei Rooseveltas, nei Churchillis tam neprieštaravo ir todėl Stalinas buvo tikras, kad gaus tą sritį.

Potsdam konferencijoje 1945 m. liepos mėn. Stalinas pakartojo savo argumentus, kodėl jis nori gauti šiaurinę Rytprūsį dalį. Trumanas ir Churchillis pritarė iš principo, tačiau Churchillis pastebėjo, jog tai reikštų pripažinimą, kad Rytprūsiai toliau nebeegzistuoja, kad ši sritis nebėra sąjungininkų kontrolės tarybos žinioje. Be to, sakė Churchillis, tai įpareigojot britus ir amerikiečius pripažinti Lietuvos prijungimą prie Sovietų Sąjungos, o tai esą klausimai, kurie turėtų būti sprendžiami Taikos konferencijoje. Tuomet Stalinas pasakė, kad visa, ką šiuo metu sovietų vyriausybė prašo, yra tai, kad britai ir amerikiečiai vyriausybės pritarė, šį pritarimą užprotokoluotų ir pažadėtų paremti šios teritorijos perdavimą Sovietų Sąjungai Taikos konferencijoje. Churchillis ir Trumanas su tuo sutiko. („Between War and

Peace. The Potsdam Conference". By Herbert Feis, 221 psl.). Visa tai buvo išdėstyta pareiškime „Karaliaučiaus miestas ir gretima sritis“, nusakant jos ribas su Sovietų Sąjunga ir pažymint, jog JAV prezidentas ir britų ministras pirmininkas pareiškė, kad jie parems šį Sovietų Sąjungos pasiūlymą būsimoje Taikos konferencijoje. (t.p., 347 psl.)

Taip šiaurinė Rytprūsį dalis laikinai buvo paskirta valdyti Sovietų Sąjungai, o pietinė dalis — Lenkijai. Netrukus po to Vakarų valstybių santykiai su Sovietų Sąjunga pradėjo atšalti. Staliniui siekiant satelitais paversti užgrobtas Rytų Europos valstybes ir išstumti Vakarų valstybes iš Berlyno, 1948-1949 metais blokuojant šį miestą. Tokia padėtis nebuvo paranki susausti Taikos konferencija, kurioje turėjo būti išspręsti teritoriniai ir kiti pokario klausimai.

Nepaisant to, sovietų vadovams, matyt, rūpėjo įteisinti jų užgrobtas teritorijas, apeinant Taikos konferenciją. Todėl jie iškelė mintį susausti visų Europos valstybių saugumo konferenciją. JAV iš pradžių jai žiūrėjo abejingai, bet vėliau jau pritarė ir tokiu būdu 1973 m. liepos 3 d. Helsinkyje buvo susausta Europos Saugumo ir

Bendradarbiavimo konferencija, į kurią savo atstovus atsiuntė 32 Europos valstybės, JAV ir Kanada. Konferencija buvo baigta 1975 m. rugpjūčio 3 d., priėmus Baigiamąjį aktą, kuriame tarp kitų dalykų buvo išdėstyti saugumo ir bendradarbiavimo Europoje nuostatai.

Baigiamajame akte nekalbama apie užgrobtas teritorijas bei jų priklausomybę; tenkinamasi tikta išdėstymu nuostatų apie valstybių suverenumą, valstybės sienų nepažeidžiamumą, teritorijos nedaliamumo gerbimą, nesikišimą į kitų valstybių vidaus reikalus. Tačiau sovietų pareigūnai po Helsinkio konferencijos ėmė aiškinti, kad Baigiamuoju aktu buvo pripažinti Sovietų Sąjungos sienos ir tuo būdu Baltijos valstybės buvo pripažintos Sovietų Sąjungai. Kilus dėl to kritikai, prezidentas G. Ford, kuris buvo pasirašęs Baigiamąjį aktą, pareiškė, kad Amerikos politika turėjo būti išspręsti teritoriniai ir kiti pokario klausimai.

Nepaisant to, sovietų vadovams, matyt, rūpėjo įteisinti jų užgrobtas teritorijas, apeinant Taikos konferenciją. Todėl jie iškelė mintį susausti visų Europos valstybių saugumo konferenciją. JAV iš pradžių jai žiūrėjo abejingai, bet vėliau jau pritarė ir tokiu būdu 1973 m. liepos 3 d. Helsinkyje buvo susausta Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencija, į kurią savo atstovus atsiuntė 32 Europos valstybės, JAV ir Kanada. Konferencija buvo baigta 1975 m. rugpjūčio 3 d., priėmus Baigiamąjį aktą, kuriame tarp kitų dalykų buvo išdėstyti saugumo ir bendradarbiavimo Europoje nuostatai.

Nepaisant to, sovietų vadovams, matyt, rūpėjo įteisinti jų užgrobtas teritorijas, apeinant Taikos konferenciją. Todėl jie iškelė mintį susausti visų Europos valstybių saugumo konferenciją. JAV iš pradžių jai žiūrėjo abejingai, bet vėliau jau pritarė ir tokiu būdu 1973 m. liepos 3 d. Helsinkyje buvo susausta Europos Saugumo ir

tuos turėtų galėti ir dėl Karaliaučiaus srities. Be to, Helsinkio Baigiamasis aktas nebuvo tarptautinė sutartis. Jo nereikėjo ratifikuoti šalių parlamentams, todėl teisiškai jis nebuvo privalomas. Tai buvo konferencijoje dalyvavusių valstybių sutarimas joms rūpimais klausimais, o ne teisinis įsipareigojimas. Tikta Sovietų Sąjunga, siekdama įteisinti savo užgrobtas teritorijas, aiškino, kad jos sovietams buvo pripažintos Helsinkio Baigiamuoju aktu.

Gaila, kad ir dabartinė Lietuvos vyriausybė laikosi šios buvusios sovietų pažiūros ir tvirtina, kad Kaliningrado sritis yra Rusijos teritorija, pripažinta Baigiamuoju aktu.

Karaliaučiaus srities likimas iš tikro buvo išspręstas 1990 metų rugšėjo 12 d. sutartimi, kurią pasirašė Vakarų Vokietija, Rytų Vokietija, Sovietų Sąjunga, Jungtinės Amerikos Valstijos, Didžioji Britanija ir Prancūzija. Tai yra vadinamoji 4-2 sutartis (dvi Vokietijos ir keturios kitos valstybės). Vokietijos užsienio reikalų ministerija, atsakydama į J.P. Kedžio užklausimą apie Rytprūsį priklausomybę taip paaiškino: „Vokietija ir sutarties šalis ratifikavo šią sutartį, ir todėl ji teisiškai privaloma. Rusijos federacija yra teisėta buvusios Sovietų Sąjungos paveldėtoja. Šiaurinė Rytų Prūsijos dalis nuo 1946 metų priklausė Rusų federacijos teritorijai buvusioje Sovietų Sąjungoje. Todėl buvusi šiaurinė Rytų Prūsijos dalis yra vientisinė Rusijos Federacijos dalis“. („Laisvoji Lietuva“, Nr. 9, 1995 m.).

Po šios sutarties sudarymo nebėra jokios prasmės kalbėti apie Taikos konferencijos su rengimą Karaliaučiaus srities priklausomybę nustatyti, nes šį karą laimėjusių valstybių ir nugalėtos Vokietijos sutartis yra paskutinis sprendimas dėl Vokietijos.

Tačiau, sudarant 4 ir 2 sutartį, Lietuva nedalyvavo, nes tuo metu ji vos prieš keturis mėnesius buvo paskelbus savo nepriklausomybės atstatymą, rūpinosi jos įtvirtinimu ir todėl neturėjo galimybės ginti savo interesus, sudarant šią sutartį. Tačiau Lietuva į šiaurinę Rytprūsį dalį, ypač į Mažosios Lietuvos sritį, turėjo daugiau teisių, negu Rusija. Rytprūsiai yra lietuvių genčių žemė, kurioje jie nuo amžių gyveno, išlaikė savo tapatybę ir 1918 m. norėjo susijungti su Lietuva. Tuo tarpu Rusijai Karaliaučiaus sritis yra tikta karo grobis, kurį jie siekia įsisavinti, įgabendama kolonistus ir rusindama.

Karo grobį prastai dalinasi nugalėtojai. Lietuva, būdama okupuota, negalėjo teisiogiai dalyvauti kare, tačiau lietuviai

buvo įjungti į sovietų armiją, kurios gretose kovojo per šimta tūkstančių lietuvių, iš kurių apie 40,000 žuvo. Kaip rašo dr. Algirdas Jakubčionis: „Kariauti sovietinės armijos gretose dar nereikė kariauti už SSRS pergalę“. Anot jo, Jungtinės Amerikos Valstijos, Didžioji Britanija ir Sovietų Sąjunga „buvo sudariusios antihitlerinę koaliciją, o lietuviams kariauti Sovietų Sąjungos armijoje reikė ir dalyvavimą kare antihitlerinės koalicijos pusėje, įnešant tam tikrą indėlį į demokratinių šalių karą su nacionalistine Vokietija“. („Liet. rytas“. Nr. 109 1995 m.).

Taip pat lietuviai maždaug ketverius metus savo krašte priešinosi nacių okupacijai, atsisakė sudaryti SS batalioną naciams padėti ir tuo būdu silpnino nacių karines pastangas. Sudarydami 4 ir 2 sutartį, karo laimėtojai turėjo atsižvelgti į lietuvių įnašą kare ir į jų etninius, kultūrinius bei istorinius ryšius su Rytprūsiais, ir ypač su Mažąja Lietuva ir ją priskirti Lietuvai. Atiduodant Rusijai visą šiaurinę Rytprūsį dalį, Lietuvai buvo padaryta didelė skriauda, kuri turi būti atitaisyta. Į šią skriaudą ypač turi atsižvelgti Rusija, kaip Sovietų Sąjungos paveldėtoja, nes Stalino suokalbis su Hitleriu įtraukė Lietuvą į karo sukūriją ir padarė jai neapskaičiuojamą nuostolį. Tariantis su Rusija dėl šių nuostolių atlyginimo, turėtų būti įtrauktas ir Mažosios Lietuvos pripažinimas Lietuvai. Kol tai nepadaryta, Rytprūsį klausimas negali būti laikomas išspręstu.

POLITINĖS PARTIJOS PIRKS NEKILNOJAMĄ TURŲ

Lietuvos vyriausybė patvirtino tvarką, pagal kurią politinės partijos ir politinės organizacijos gali privatizuoti nuomojamas ar kitaip teisėtai pagrindu naudojamas valstybinių reguliavimo sričių priklausomą patalpą arba pastatą. Paraišką patalpą išsipirkti politinės partijos turės pateikti centrinei privatizavimo komisijai. Nuomojamos patalpos bus išperkamos balansine verte.

Rugpjūčio 21 d. nutarimu, vyriausybė numatė, kad mokėjimo terminas gali būti atidėtas vieneriems metams. Tačiau perkant išimokėtinai, privaloma mokėti, kainos dalis sudaro 25 proc. patalpų balansinės vertės, o už atidėtą sumą mokami 5 proc. metinių palūkanų. Išskolinimus politinėms partijoms reikės padengti lygiomis dalimis kas ketvirtį. Tuo pačiu nutarimu patvirtintos būtinų paraiškų ir sutarčių formos. (KL, 08.25)

PRISIMINIMAI

AGOTA VIŠČIŪTĖ-SUOPIENĖ

1940 m. liepos 4 d.

O, platieji Lietuvos laukai, tamsiosios girios, ko liūdit? Ko liūditė šiandien, jūs padangių paukščiai? Jūs laukų gėlės? Ar ir jūs pritariate mūsų didžiam liūdesiui, mūsų rūpesčiams, mūsų ilgesiui.

Galbūt aš klystu, bet man rodo, jog šiandien visa gamta liūdi su tikraisiais Lietuvos sūnumis. Ir gėlės mano darželyje liūdnai lenkia prie žemės galvutes, sidabrine rasa drėkinamos žemė. Medžiai tyliai, tyliai, šlamena lapeliais, lyg nedrįsdami sudrumsti tos rimties, kuria paskutinėmis dienomis gyvena Lietuvos žmonės.

Šiandieną man svyrba galva nuo rūpesčių ir sunkios kaip švinas mintys skverbiasi, kankina. Prieš akis graži, didinga, Lietuvos praeitis: Mindaugas, Algirdas, Kęstutis, Vytautas Didysis. Po jų — nelemtoji, atnešusi Lietuvai pražūtį, unija. Šimtmetinė vergija, karas. Pareikalavusios milžiniškos aukos nepriklausomybės kovos ir... 1918 metų vasario 16-toji. Nepriklausoma Lietuvos Respublika. Lyg sapnas prabėgo 20 laisvės metų. Daug pasiekta laimėjimų, neapsieita be klaidų, bėgi pažanga padaryta ir, jei niekas į mūsų daržą nesikėsintų, būtų galima gražiai, laisvėje gyventi.

Mintimis grįžtu į 1939-sius metus. Ruduo. Baigtas

Vokietijos-Lenkijos karas. Į Maskvą išvyksta Lietuvos užsienio reikalų ministras Juozas Urbšys. Visų lietuvių patriotų mintys tuomet sukosi apie mūsų sostinę — Vilnių. Kiek lūkesčių, kiek vilčių! Kiek pasitikėjimo mes tuomet rodėme Sovietų Sąjungai. Patys būdami taikūs, pasitikėjome ir kitais. Ir kaipgi nepasitikėti, jei valstybė yra davusi žodį ir dar raštu patvirtinusi? Ir tokia didžiulė, turinti žemės turą. Mes tikėjome, kad sovietai laikysis 1920 metais liepos 12 dienos sutarties ir priskirs mums visą, buvusį lenkų okupuotą, kraštą. Kaip skaudžiai teko nusivilti, kuomet sužinojome, kad sovietai, nesilaikydami sutarties, pasiliko sau Švenčionis ir kitas lietuviškas sritis.

Ir kaip sunku buvo, aš tikiu, sutikti su jų reikalavimais, bet, matyt, kitaip negalėjo.

Lietuvio nuajautimas niekuomet neapgauna. Tai dar vienas įrodymas. Ministrui Urbšui išvykusi Maskvon, kaimiečiai lyg nujausdami kalbėjo: „Ne prieš gerą, ne prieš gerą“. Kiek aš tuomet stengiausi juos įtikinti, jog sovietai yra didelė valstybė ir Lietuvos neskriaus. Mano gera nuomonė žuvo tuoj, kai tik sužinojau, jog dalis mūsų teritorijos lieka rusams, o kita dalis — Vokietijai. Samokslininkai pasidalijo... Tuomet pamačiau tikrąjį didžiulės Rusijos veidą, suprasdama jos „taikingą“ politiką.

Nuo dienos, kurią Lietuvai buvo gražintas Vilnius, prasidėjo tikras spaudos ir radijo chaosas. Visi šaukė ir rašė apie sovietų sąžiningumą, apie padarytą lietuvių tautai neužmirštamą gerą, apie mūsų draugumą SSSR ir kitką. Sovietai iš savo pusės lietuvių tautos adresu taipgi nevyksto pagyrimų. Iš to bendro chaoso

aiškiai išsiskyrė lietuvių pusės pataikavimas ir veidmainystė. O sovietų — grasinimas ir taip pat veidmainystė.

Mūsų vyriausybė dėl politikos turėjo užtrenkti savo sąžinės duris ir kalbėti tik lūpomis, o ne širdimi. Mes, tikrieji Lietuvos vaikai, visa tai supratom ir kentėjom ramiai, tyliai, su tikra lietuviška kantrybe. Visus vyriausybės įsakymus vykdėme, viską aukodami Dievui ir tėvynei.

Į Maskvą grįžta Užs. reikalų ministras Juozas Urbšys. Parveža jis Lietuvai „dovanų“ — Vilnių, bet už tai sovietų daliniai įžygiuoja į Lietuvą. Vėl prasideda spėliojimai ir nakantrus laukimas „kažko“. Tas „kažkas“ giliai įsirėžė lietuvių sąmonėn, kankina jį keldamas abejones Lietuvos ateitimi. Kiekvienas savęs klausia: ar išsilaikysime?

Lietuviai patriotai, dėję centą prie cento, aukoje ginklų fondui, surinimo savo rūpesčiuose. Buvom raginami rinkti geležies laužą — rinkome. Kaip nuosirdžiai buvo sutiktas šis šauksmas, koku stropumu buvo renkamas metalo laužas. Rinkau ir aš ji.

Birželio 12-toji. Lietuva puošiasi, džiūgauja mat rytoj Tautos vado vardines. Jaunimas džiūgauja, bet širdys prislegta. Kaip įrodyti, kad mes mylime savo prezidentą ir jį sveikiname vardinį progą. Kiekvienas savo nuožiūra. Ėmusi prezidento paveikslą, papuošiu jį gelėmis ir nakties gludumoje einu puskiolmetrį prie Pušaloto vieškelio ir prisegu paveikslą prie kelrodžio stulpo ir tegul mato mūsų priešai, kad tauta myli savo prezidentą.

Tą vakarą paslaptinai šlamėjo Lietuvos girių karaliai — ažuolai, laumės pridengė pievas gedulo

KONFERENCIJA AR FARSAS?

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

Rugpjūčio 30 dienos rytą Kinijos vadovai paleido tūkstančius balandžių, atidarant gausiausių viso pasaulio moterų konferenciją. Keista, kad tą reikšmingą konferenciją sušaukė užkietėjusi, komunistinė Kinija, dar taip neseniai stipriai raišijusi mažų mergaičių kojas, kad jos neužgūtų, sužalojant jas visam amžiui, kaip to reikalauja tūkstančių metų tradicija, traktavusi mergaites, kaip beverčius padarus. Naivus Vakarų pasaulis yra visais pasirusęs „mylėti“ tuos, kurie dar neseniai buvo didžiausi priešai, kaip buvusi Sovietų Sąjunga, dabar tapusi „demokratine Rusija“, nors jos taktika ir užsienio politika nėra labai pasikeitusi, ką įrodo jau kelis metus terorizuojama Maža ir pasauliui mažai tepažįstama Čėčėnija.

Daugiau kaip dvidešimt tūkstančių atskridusių delegacijų buvo suvežta į Hyairou priemiestį, iš kurio Kinijos sostinė Bejinga galima pasiekti automobiliu tik per 90 minučių, nors konferencija vyks sostinėje. Delegatams buvo pranešta, kad jų patogumui kursuos autobusai, bet, pasiteiravus dėl išvykimo, joms buvo nurodyti taksiai, už kuriuos reikia mokėti po 24 dolerius, važiuojant į vieną pusę. Delegacijos taip pat skundėsi, kad policija nuodugniai iškratė jų lagaminus, ieškodama „antikomunistinės“ ar religinės literatūros. Norinčios užmegzti pažintis ar susitikti su jau pažįstamomis, dalyvės, atsimeistrė „į mūrinę sieną“, nes registracijos pareigūnai jokios informacijos nedavė, o bandydamos apsieikti telefonų numeriais, kad galėtų laisvai pasišnekučiuoti, ir to negalėjo padaryti, nes ant kambariuose esančių telefonų nebuvo užrašyti numeriai. Pasišukdus, pareigūnai teisinis, kad jie rūpinasi delegacijų saugumu. Aplankymas įdomių vietų

Kalbėjusieji jau minėjo: ančių Seimo rinkimus 1990 metais. Ar pasimokė iš savo klaidų balsavusieji už LDD partiją? Ar ir vėl susizavės jų „rožiniai“ priešrinkiminiai nevykdytais pažadais?

O dūdų orkestras ir Šiaulių skrybiaus choras pavino iškilnių dalyvių tremtinių partizanų dainomis ir giesmėmis: „Benamių malda“, „Partizanų motinai“ ir kt. Iškilmės baigėsi Maironio „Lietuva brangi“.

Renginys baigėsi. Skirstėmės su pakilia nuotaika. Ne, nepamiršo tauta savo didvyrių. Nepamiršo ir nepamirši! Lietuvos PKT sąjungos Šiaulių skyriui, savojaujamam energingo pirmininko Č. Dirškės, tariame nuosirdų ačiū už šį milžinišką nuveiktą darbą.

Jonas Vaišnoras
Kursėnai

tovių taip pat neįmanomas, nes nėra nei žemėlapių, nei informacijos, tik blankūs žvilgsniai.

Kodėl viso pasaulio moterų suplaukė į Kiniją, tą paskutinę raudonojo tvano salą, kurioje tebesiaučia komunistinis teroras? Daug prie to prisidėjo ir Hillary Clinton pasiryžimas vykyti į tą konferenciją. Gudrūs kiniečiai, norėdami pritraukti kaip galima daugiau delegacijų ir papildyti vakarietiška valiuta savo iždą, „ištrėmė“ penkiolikai metų kalėjimo už „šnipinėjimą“ nubaustą kinų kilmės Amerikos piliētį Wu, kurio tikslas buvo pasauliui paliudyti Kinijos kalėjimų žiaurumus, pats juos išgyvenęs. Toks Kinijos poelgis neva „pagerino“ santykius su JAV, tai ir Hillary galėjo keiliuoti, kaip gegužės mėnesį į Maskvą keliavo prezidentas... Kaip graudžiai naivu!

Antra vertus, neatrodo, kad moterims bus kokia nauda iš tos konferencijos, kurios organizavimas primena nevykusiai sukurtą farsą, o ir jos rengimas pradėtas su reikšminga diskriminacija, draudžiant konfe-

ATSIŪSTA PAMINĖTI

• Antanas Paškus. „Žmogaus meilės“. Išleido „Katalikų pasaulio“ leidykla. Vilnius, 1995 m. 158 psl.

Mūsų laikais, kada dvasinės vertybės, tarp jų ir meilė, nupigintos, sumenkintos ir paverstos rinkos prekėmis, šios knygos autoriui bando atgaivinti tikrąją meilės sampratą, gvildena žmogaus meilės išraišką, kurios visos „turi kažką, kas traukia jas visas Dievop, savojo šaltinio link“.

Knygoje apžvelgiami lyčių skirtumai biologinėje, psichologinėje ir dvasinėje plotmėje, aprašomi meilės pavidalai, pradedant žemesniaja, biologine ir baigiant teologine, dieviškąja meile.

Knyga galima gauti teiraujantis: [laisvė fondas, c/o A. Pargauskas, 8908 Butterfield Lane, Orland Park, IL 60462.

• „Skautų aidas“, 1995 m. birželis. Leidžia LSS Tarybos pirmija. Redaktorius – v.s. Antanas Saulaitis ir Pelėdų skaitis, 2345 West 56 Street, Chicago, IL 60636. Administratorė – v.s.

rencijoje dalyvauti Taivano ir Tiboeto delegatams. Būtų puiku, kad pasaulio moterų būtų paskelbusios boikotą ir griežtai atsisakiusios vykty į Kiniją. Deja, boikotui neįvykus, reikia tikėtis, jog delegatės, kad ir labai suvaržytos ir uždarytos, laisvajam pasauliui galės ką nors papasakoti. Tiesa, jos mažai kam matys. Be jokio kontakto su gyventojais ar disidentais, nematys Kinijos miesto gyvenimo bei nuotaikų. Amerikos spauda taip pat spėlioja, kad delegatės neturės sąlygų daryti pranešimus savo kraštams.

Taigi iš tos konferencijos konkrečių rezultatų moterų naudoti nereikia tikėtis. Ar ji paveiks Afriekos tautėles, kurios žaviai fiziškai žaloja mergaites jų „brandinimo“ ceremonijomis? Ar Amerikos darbdaviai pakels atlyginimus moterims, dirbantioms tą patį darbą kaip vyrai? Juk tai konkrečios problemos, kurios jaučiamos visų moterų pilietinių teisių ir profesinio gyvenimo srityse. Moterų grįš į savo gyvenamuosius kraštus ir tęs toliau savo teisių gynimą vyrų sukurtą tradicijų aplinkoje, nes konferencija, nepaisant joje padarytų išvadų ir nutarimų, jokios teisinės jurisdikcijos neturės.

Gaila naivių Vakarų, kurie aklaai pasitiki komunistų pažadais...

Albina Ramanauskienė, 4613 W. 106 Pl., Oak Lake, IL 60453.

Šiame numerio aprašymai iš pasaulio skautų organizacijų gyvenimo, nuotraukos ir reportažai iš Clevelando, Detroito, Kanados, Philadelphijos, Čikagos bei kitų vietovių.

• „Observer“, 1994 m. Nr. 5-6. Leidžia Lietuva Amerikos katalikų federacija Amerikoje. Spausdina „Drugo“ spaustuve, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629.

Žurnalas – anglų kalba, atspindintis Lietuvos nūdieną, istorinius momentus, kurie lėmė Lietuvos nepriklausomybę. Albertas Čižauskas pateikia istorinį straipsnį „Gyvenimas su Vytautu Didžiuoju“; kun. Vytautas Bagdanavičius, MIC, išsamiai aprašo kazimierietės Maria Kaupas gyvenimą ir veiklą Lietuvoje, Pažaislio vienuolyne bei emigravus į Ameriką. Įdomus ir nuotaikeingas, iliustruotas nuotraukomis žymaus Lietuvos fotografo Balio Buračo kūrybos bei gyvenimo aprašymas.

• „Tritimas“, 1995 m. birželis-liepa. Leidžia Lietuvos šaulių sąjunga. Redakcijos adresas: Laisvės alėja 34, 3000 Kaunas, Lietuva; tel.: 224647.

Šiame numeryje: Lietuvos bei užsienio šaulių organizacijų veiklos aprašymai, reportažai iš šaulių stovyklų, kovinių pratybų aprašymai, istorijomis tyti Lietuvos šaulių bestidija ras straipsnių bei nuotraukų. Žurnale yra ir šaunamųjų ginklų nuotraukos bei charakteristikos. Leidinys gausiai iliustruotas nuotraukomis.

CLASSIFIED GUIDE

MISCELLANEOUS

E L E K T R O S
[VEDIMAI – PATAISYMAI
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Auksė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(312) 581-8654

J K S CONSTRUCTION
„Shingle“ stogai ir visų rūšių apkalimai (siding): medžio, aliuminiais ir kt. Turiu darbo draudimą. R. Jankauskas, tel. 708-969-2658.

Atlieku visus darbus su kompiuteriu.
Priimu užsakymus dėl žurnalų ir knygų leidimo. Darbas bus atliekamas laiku ir sąžiningai. Galiu ištaisyti korektūros klaidas, galingai daryti vertimus į 7 kalbas. Skambinti tarp 3-5 val. p.p. 708-301-5881, fax. 708-301-5761.

HELP WANTED

Ieškoma moteris tarp 30-50 m. padėti senesnio amžiaus moterims maisto gaminiams ir namų ruošoje ir gyventi kartu: 6 dienos į sav., antradieniais laisva. \$550 mėn., Westchester priemiestyje. Skambinti tarp 3-5 val. p.p. 708-562-5583.

Darbai šiaurinėje miesto dalyje reikalingi patyrę dažytojai. Reikia turėti savo transporto priemonę.
Tel. 312-523-7289

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS
• Perkant ar parduodant
• Greitas ir sąžiningas patarimas
• MLS kompiuteriškai ir FAX pagalba
• Nuosavybės įkainavimas
• Parkame ir parduodame namus
• Apartamentus ir žemę
• Pensininkams nuolaida

IEŠKO DARBO

45 m. geras, sąžiningas lietuvis ieško bet kokio darbo.
Tel. 1-708-636-5190.

Moteris ieško bet kokio darbo. Tel. 312-776-3104 arba 312-925-5410.

Jauna moteris ieško bet kokio darbo
Tel.: 312-471-9931

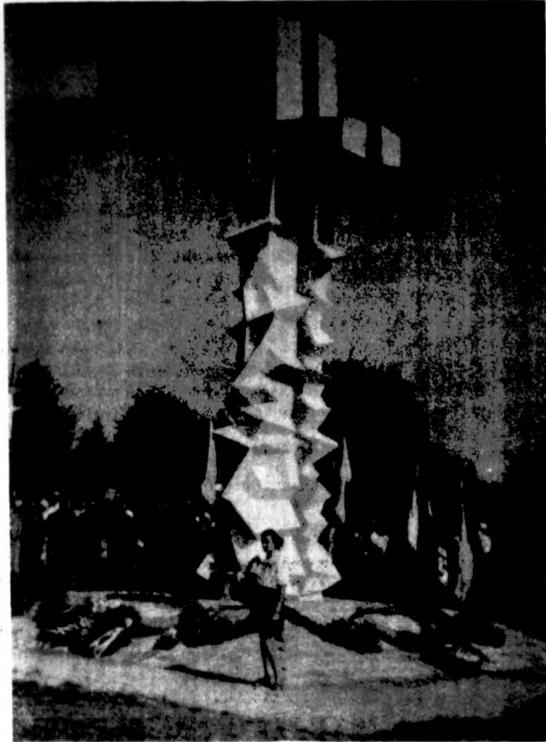
FOR SALE

Necedah, Wisconsin, arti šventovės, prie 13 kelio, parduodu 5 akrus žemės su daug medžių. Teirautis 904-441-8143.

VIENA KNYGA – VIENAS DOLERIS ŠIAS KNYGAS GALIMA GAUTI DRAUGE

- NAUJASIS GYVENIMAS. Dante Alighieri. Vertė A. Tyruolis. 96 psl.
- KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI. Turto paveldėjimas testamentų-turto palikimai – jų apsauga. Dipl. teis. Pr. Šūlas. 88 psl.
- ŽVILGSNIS PRAEITIN. Spaudoje skelbtų straipsnių rinkinys. Jonas Kutra. 117 psl.
- TRYS ŽODŽIAI arba gyvenimo magija. Juozas Švaistas. 176 psl.
- ŽEMAIČIŲ VYSKUPAS MOTIEJUS VALANČIUS. Kun. A. Alekna. 300 psl.
- LIKIMO ŽAISMAS. Romanas. H. Lukaševičius. 231 psl.
- LUKŠIŲJAI. Novelės. A. Gedrius. 231 psl.
- JAUNUOLIŲ MALDOS. Kun. P. Kirvelaitis. 159 psl.
- APSAUGOK AUKŠČIAUSIAS. Maldos ir giesmės. Kun. dr. P. Aleksa. 254 psl.
- LIETUVIŠKOS PASAKOS. Dr. J. Balys. 230 psl.
- UŽ SPYGLIUOTŲ VIELŲ. Atsiminimai. A. Gervydas. 213 psl.
- AIDAI IR ŠEŠĖLIAI. Premijuotas romanas. Vacys Kavaliūnas. 234 psl.
- KAD LIETUVA NEIŠSIVAIKŠČIOTŲ. Poezija. Kun. Ričardas Mikutavičius. 63 psl.
- AIDAS TARP DANGORAIŽIŲ. Romanas. O. Nendrė. 365 psl.
- PRIEŠAI. Raštų rinkinys. Fab. Neveravičius. 168 psl.
- RAUDONASIS SIUBAS, nugalėtoje Vokietijoje. Sabik-Vogulov. 103 psl.
- AUKSO KIRVIS. Rinktinės pasakos. J. Švaistas. 176 psl.
- OŠIANČIOS PUŠYS. Novelės. H. Mošinskienė. 176 psl.
- ANTANAS KUČINGIS. Biografija-atsimintimai. Ona Narbutienė. 169 psl.
- ANGLŲ NOVELĖ. Novelių antologija. Sudarė P. Gaičys. 459 psl.
- ILGESIO VALANDĖLĖS. Eilėraščiai. Leonardas Šmutis. 227 psl.
- VAIKŲ AUKLĖJIMAS ŠEIMOJE. Kun. J. Danielius. 80 psl.

Pastaba. Užsakant knygas paštu, pinigų nesųsti. Sumokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus pridėta pasiuntimo išlaidos. Illinois gyventojams pridėdame State Sale tax 8.75% nuo knygos kainos.

Genocido aukoms paminklas Ginkūnų kapinėse. Nuotr. Petro Pocius

GENOCIDO AUKOMS PAMINKLAS GINKŪNŲ KAPINĖSE

Rugpjūčio 20 d. Lietuvos PKT sąjungos Kūrėnų skyriaus delegacija vyko į Šiaulius dalyvauti paminklo Ginkūnų kapinėse, pašventinimo iškilmėse. 12:30 val. vyko pamaldos Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje. Šv. Mišias už žuvusius partizanus, ryšininkus, kalinius ir tremtinius aukojo monsignoras A. Svarinskas. Savo pamokslė jis pasmerkė LDD partiją ir dabartinę valdžią už ekonominę bei moralinę nuosmūkių Lietuvos, už rinkiminių pažadų „pamiršimą“ savo rinkėjams, už derlingų Lietuvos laukų pavertimą „usnių plantacijomis“, už milijardinių užsienio paskolų „pravalgymą“ ir pravažinėjam turistinėms kelionėms. Jis priminė, kad artėja nauji rinkimai į Seimą, ir mums nevalia viso to pamiršti!

Iš bažnyčios gausi procesija su vėliavomis patraukė į Ginkūnų kapines. Nors saulute ir negailingai kepino, bet dūdų orkestras ir puiki šventiška nuotaika gaivino žingsniuojančius. Trijų kilometrų kelio lyg nebūta!

Pagaliau prieš mūsų akis didingas kryžių paminklas. Nors projekta ir matė maketė, tačiau statinys pralenkė visus mūsų lūkesčius – ir architektūrinio sumanymo, ir techninio jo atlikimo. Didingas, balto marmuro medžių viršūnių, pakilęs į kopinių kūdžių viršūnę, lyg lajant: „Praeivi, nulenk galvą tiems, kurie žuvo už tavo ir visų mūsų laisvę“!

Paminklą šventino mons. Svarinskas. Savo trumpoje, tradiciškai patriotinėje kalboje, jis įvardijo mūsų tautos kančias, atneštas raudonųjų nužmogėjusių okupantų ir mūsų tautos išdavikų, pardavusių savo sąžinę už „Judo skatikus“.

Dūdų orkestras iš Šiaulių skyriaus, politinių kalinių bei tremtinių choras giedojo Lietuvos himną. Vaikiame Ginkūnų danguje plaikstosi tautinės ir Šiaulių, Panevėžio, Ukmergės, Radviliškio, Telšiu, Kūrėnų skyrių vėliavos...

Lietuvos PKT sąjungos Šiaulių skyriaus pirm. Č. Dirškė išsamiai papasakojo paminklo projekto gimimo istoriją, paminklo tuos sunkumus, ypač finansinius, su kuriais buvo susidurta statybos metu. Paminėjo, kai kurių „buvusių miesto šulų“ priešingas nuomonės ir pastangas trukdyti šio kūrinio įgyven-

dinimą. Tačiau „pagalių kiaušiojimas į ratus“, jo žodžiais tariant, dar labiau skatino siekti užsibrėžto tikslo. „Nesuskaičiuosi, kiek naktų nemiegota, – kalbėjo jis, – sprendžiant projektavimo ir statybos problemas. Daug kartų atrodė, kad viskas žlunga! Tačiau žemaitiškas užsispyrimas davė vaisius!“ Jis pasidžiaugė, kad likimas lėmė Šiaulių skyriui „surasti“ buv. Vorkutos lagerio politikalinį G. Tamašiūną, kuris kryžių paminklą ir suprojektavo. Projekto autorius G. Tamašiūnas pasidžiaugė, kad jam pasisekė įgyvendinti savo svajonę – Žydriąją Paukštę – pavaizduoti mūsų tautos visų genocidų aukų tragediją. Juk kryžių stiebus, laužytos ir kampuotos linijos – tai tragiški partizanų, politinių kalinių, ryšininkų, ir tremtinių šeimų likimai.

Pats paminklo išplanavimas išraiškiai paaiškina šio kūrinio idėją – architektas A. Plai-pa granitinių plokščių su įrašais išdėstyta įgyvendino mintį, kad jis priklauso visoms Lietuvos ir Šiaulių krašto genocido aukoms.

Lietuvos PKT sąjungos pirmininkas B. Gajauskas pasidžiaugė, kad žuvusiųjų už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę atminimas tautoje saugomas. LDD partijos pastangos nutylėti apie partizaninę kovą su okupantais kalba apie tai, kad daugelis jų „yra prikišę nagus“ vyk-dant genocidą Lietuvoje. O šitas paminklas kaip ir kiti pastatyti paminklai bei kryžiai, bylos mūsų tautos sūnų ir dukterų sudėtas aukas ant tėvynės laisvės aukuro!

Lietuvos partizanų vadas J. Čeponis savo kalboje pabrėžė, kad valdančioji LDDP ir jos vyriausybė nedalyvauja paminklų genocido aukoms statybos renginiuose, vengia žodžio partizanas, dažnai apdovanoja ordinais ir prisidėjusius prie genocido vykdymo, o tie, kurie to nusi-pelnė – pamirštami! Tačiau istorija padarys savo išvadas ir įvertins nusipelnusius.

Ir kiti kalbėjusieji – Šiaulių miesto meras A. Lankauskas, Stašiškis, A. Šilkus – džiaugėsi paminklo reikšme atsikuriančiai nepriklausomai Lietuvai. Dalinosi prisiminimais apie kovą partizanų ir ryšininkų eilėse. Dėkojo šiauliečiams už pastangas ir įdėtą ryžtą, sukuriant

No One Offers You More of Eastern Europe!

Over the past few years, LOT Polish Airlines has established the most comprehensive network of destinations in Eastern Europe, with Warsaw as the strategic hub. The network is conveniently linked with LOT's transatlantic route, giving passengers from New York, Newark and Chicago easy access

to Riga, Tallinn, Moscow, St. Petersburg, Kiev, Lvov, Minsk and VILNIUS, LITHUANIA. Take advantage of LOT's low fares, the luxury of LOT's fleet of new Boeings and ATRs and the comfort of the new international terminal at Warsaw Okęcie Airport. Make your reservations today!

Information, reservations and ticket sales at the offices of LOT POLISH AIRLINES or your local Travel Agent.

LOT New York: 212-869-1074. Montreal, P.Q.: 514-844-2674.
Chicago: 312-236-3388. Toronto, Ont.: 416-236-4242.
Los Angeles: 213-934-5151. Toll-free: 800-223-0593.

MIRĖ JONAS KĖSTUTIS VALIŪNAS

1995 m. rugsėjo 2 d., po ilgus ir sunkios vežio ligos Šveicinge mirė visuomenininkas Jonas Kėstutis Valiūnas. Jis gimė 1917 m. kovo 24 d. ūkininkų šeimoje Samyluose, Kauno rajone. Jaunas neteko tėvo. Jo mama pardavė ūkį ir su 4 vaikais persikėlė į Kauną, kur atidarė maisto produktų parduotuvę. Kadangi jai buvo labai sunku su 4 mažais vaikais, tai Joną paėmė globoti dėdė Kalvarijoj, kuris jį leido į pradžios mokyklą, progimnaziją ir vėliau Marijampolės gimnaziją. 1931 metais mama jį pasiėmė atgal į Kauną, kur lankė Aušros gimnaziją ir po to aukštesniąją technikos mokyklą, kurią baigė elektros inžinierium.

Atlikdamas būtiną karo tarnybą, baigė Karo mokyklą ir įsigijo atsargos leitenanto laipsnį. Nuo 1940 m. dirbo Lietuvos pašte inžinierium. Kadangi šioje pozicijoje buvo nepamainomas, tai joje išbuvo iki karo pabaigos ir tokiu būdu išvengė karo tarnybos vienam iš didžiųjų kaimynų. 1944 m. pasitraukė į Austriją, vėliau į Vokietiją. Iš pradžios apsigyveno Memingene, kur dirbo „Minties“ mėnraščio redakcijoje.

Negalėdamas grįžti į Lietuvą, ir nematydamas ateities Vokietijoje, jis, kaip dauguma lietuvių pabėgėlių tuo metu, buvo jau pakėlęs sparnus skrydžiui per Atlantą, bet, susitikęs žmona Inge, nutarė pasilikti, sukūrė šeimą, užaugino 5 vaikus, kurių 3 baigė Vasario 16-osios gimnaziją.

Beveik visą laiką po karo, iki išėjimo į pensiją, tarnavo lietuvių darbo kuopose prie amerikiečių Armijos, ilgiausiai Šveicinge, kur jis per 40 metų vadovavo tiltų statybos kuopai.

Jonas Kėstutis Valiūnas buvo labai didelis patriotas. Džiaugėsi, kad jo vokiečių žmona ir trys vaikai išmoko lietuviškai. Savo kuopoje šventė visas lietuviškas šventes. Dažnai surengdavo minėjimus, į kuriuos kviesdavo aukštus amerikiečių pareigūnus ir jiems taip primindavo Lietuvos likimą. Stengdavosi pavyzdinčiai pasirodyti ir tinkamai atstovauti lietuviams, darbus galimai geriau atliekant už kitus. Taip jo vyrai pastatydavo pantoninį tiltą per Reiną, greičiau už visas kitas kuopas. Dėl to susilaukė daug pagyrimų ir garbės raštų iš amerikiečių. Ir

tuo metu, kai lietuvių skaičius kuopose mažėdavo, jis nė vienos vadovaujamos pozicijos neatiduodavo kitataučiai.

Jo kuopa labai daug padėjo lietuviškoms institucijoms, ypačingai Vasario 16-osios gimnazijai: padėjo statyti barakus, atliko žemės darbus, statant mergaičių bendrabutį ir klasių pastatą, atlikdavo įvairius remontus ir t.t. Jis buvo didelis skautų rėmėjas ir globojo Jubiliejinę stovyklą 1971 metais Šveicinge miškuose, kurioje dalyvavo 300 skautų ir skaučių.

Nuo 1962 metų iki mirties jis buvo Vokietijos lietuvių bendruomenės tarybos nariu. Tris metus buvo tarybos pirmininku, o Vokietijos LB valdybai jis priklausė 10 metų, 7 metus buvo pirmininku.

Gimnazijos kuratorijai priklausė nuo jos įkūrimo 1968 m. iki pat mirties, o kuratorijos valdybai paskutinio 13 metų. Jo iniciatyva Hiutenfelde įsigyta sodyba su pilim buvo pavadinta Romuva.

Posėdžiuose jis atkakliai kovodavo už savo pozicijas, lengvai nepasiduodamas, bet bendrai buvo linksmas žmogus, pajoukaudavo ir mėgdavo papasakoti anekdotus.

Jonas K. Valiūnas prieš keletą metų susirgo vėžiu, bet stengėsi nepasiduoti. Nepaisant sunkių operacijų ir vis mažėjančių jėgų, jis toliau ejo savo pareigas kuratorijos valdyboje. Dar rugpjūčio gale dalyvavo posėdyje, jau ryškiai ligos paženklinatas, suprasdamas savo padėtį, bet dar planuodamas ateitį. Sutiko dar ir šiais metais kandidatuoti į VLB tarybą, bet rinkimų jau nesulaukė.

Jo urna su pelenais buvo palaidota rugsėjo 12 d. Šlienavos kapinėse Samyluose (Kauno rajone).

Gedulinės pamaldos ir atsisveikinimas su velioniu buvo surengtas rugsėjo mėn 9 d. Hiutenfelde katalikų bažnyčioje. Mišias, kuriose dalyvavo per šimtą žmonių, atnašavo gimnazijos kapelionas kun. Alfonsas Kelmelis. Po Mišių kalbas pasakė gimnazijos ir Vokietijos LB vardu – A. Šmitas, Vasario 16-osios gimnazijos kuratorijos pirmininkas Vingaudas J. Damijonaitis, Aušros tunto skautų tuntininkas Petras Veršelis ir vokiečių Šiaulių sąjungos atstovas iš Šveicinge. Jonas Va-

PRISIMINTAS A.A. STEVE RUDOKAS

Pavarčius spaudos lapus, mirties mirga iškeliaujančių Amžinybės liūdni pranešimai. Prieš 46 metus, tik mums atvykus į šį kraštą, daugiausiai iškeliaudavo po Pirmojo pasaulinio karo atvykę lietuviai. Šiandien, norint nenorint, „lenktyniaudami“ iškeliauja į Amžinybę po Antrojo pasaulinio karo atvykę politiniai pabėgėliai.

Turbūt, nerasi nė vienos tautos, kuri taip gražiai ir dažnai prisimintų savo mirusiųsius, kaip mes, lietuviai. Prisimename mirusiųsius mirties metinių proga, penkerių metų ir t.t. Tai yra gražus pavyzdys kitataučiams.

Š. m. liepos 19 d. mirties metinių proga buvo prisimintas taurus lietuvis, daugelio organizacijų narys, visuomeninis darbuotojas, mylimas vyras, tėvas ir senelis a.a. Steve Rudokas. Šis liūdnas vienerių metų mirties prisiminimas pradėtas šv. Mišiomis, kurias aukėjo kun. Vito Mikolaitis šv. Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje, Čikagoje. Po gedulo pamaldų velionio žmonos Stasės visi buvo pakviesti pusrūčiams į „Seklyčią“. Nors žmonių buvo gana daug, sakyčiau, kaip per laidotuves, pusrūčiai buvo „karališki“: ir kiaušienės, ir blynų visokių rūšių. Užvalgius, geriant kavute, kaip jau įprasta, buvo tartas žodis. Pirmasis LKDS Čikagos skyriaus vardu kalbėjo dr. Petras Ironis Jokubka. Savo žodyje jis prisiminė velionį kaip sąžiningą, pareigingą organizacijos narį, daug padėjusį ir darbu ir aukomis. Sekanti kalbėjo Antanina Repšienė. Ji kalbėjo R.L. b-nės ir savo vardu. Ji pažymėjo, kad a.a. Steve buvo nepamainomas organizacijos išdininkas. Taip pat jis buvo R.L. b-nės tarybos prezidentume, eidamas vicepirmininko pareigas. Kokioje

liūnas labai mėgdavo šaudymo sportą, reguliariai treniruodavosi, dalyvaudavo varžybose, ir kelis kartus tapo Vokietijos meistrų savo klasėje. Vokietijos lietuviai pasigėdavo Jono K. Valiūno, nes jis buvo aktyvus žmogus ir gyvai reiškęs lietuviškoje veikloje. A.Š.

organizacijoje jis dirbo, savo pareigas atliko kuo geriausiai. Taip pat jį priminė, kad Steve buvo artimo meilės asmenybė: nepaisant kokių laikų ir jį kreipies, jis visuomet tuojau padės. Dar žodį tarė LKVS „Ramovė“ Čikagos skyriaus pirmininkas Juozas Mikulis. Jis taip pat apgailestavo velionio netekimą, nes buvo labai pareigingas ir sumanus organizacijos valdybos narys. Praėjo metai laiko nuo jo mirties, bet dar visi pasigenda a.a. Steve.

Po visų kalbų velionio žmona Stasė trumpu žodžiu padėkojo visiems už maldas bažnyčioje, ir už atsilankymą pusrūčiams bei tartus jo prisiminimui žodžius.

Trumpai apie velionį. Steve Rudokas gimė Latvijoje ir mažas buvo parvežtas į Lietuvą. Buvo baigęs gimnaziją ir norėjo stoti į Karo mokyklą, bet rusų okupacija sutrukdė. Komunistams antrą kartą grįžtant į Lietuvą, velionis pasitraukė į Vakarų. Iš Vokietijos emigravo į Angliją. Ten gyvendamas per metus laiko baigė gimnazijos anglų kalbos kursą. Vėliau atvyko į Ameriką. Dirbo miestiečių, vairavo autobusą, traukinėly ir t.t. Turėjo gražų balsą ir klausą, todėl priklausė chorams: Vyčių ir parapijos. Priklausė daugeliui organizacijų; kurių vardu šermyne ir atsisveikino: Vyčių – Evelina Oželienė, Ramovėnų – Ed. Venigianskas, V.D. Šaulių rinktinės – A. Paukštė, ALTO ir Tautos fondo – A. Repšienė, R.L.B. - VI. Pauza, LKDS Čikagos skyriaus vardu – P. Jokubka, Anglijos klubo – J. Šidlauskas, Zarasiškių klubo – A. Nevardauskas, Venezuelos klubo vardu – Ulevičius ir šv. Mergelės Marijos Gimimo parapijos choro valdybos vardu – V. Momkus. Laidotuvių Mišiose giedojo parapijos choras.

Taigi nenuostabu, kad mirties metinėse dalyvavo arti šimto žmonių. Iškeliauvo į Amžinybę sirgęs vos keletą mėnesių savo namuose, žmonos Stasės slaugomas.

Tikime ir maldaujame Gerąjį Dievulį, kad už velionio gerus darbus žemeje bus suteiktas džiaugsmas ir ramybė Danguje.

Ant. Repšienė

Inž. Juozas Gibaitis, kurio vienuoliktojos mirties metinės sukako š. m. rugsėjo 3 d. (mirė 1984 m. rugs. 3 d.). Jo sūnus, adv. John A. Gibaitis, gyvenantis Čikagoje, ta proga prisiminė savo tėvą.

MUZIEJUI – 500 KUNIGO SKULPTŪRŲ

Šiaulių šv. Ignaco bažnyčioje buvo atidaryta kunigo skulptoriaus Antano Rimavičiaus skulptūros darbų paroda. Ši paroda skirta kunigo 130-ajam gimtadieniui paminėti. A. Rimavičius gimė 1865 m. Šakijoje. Kunigavo įvairiose Latvijos parapijose, specialiai skulptūros meno nesimokė. Testamentu savo kūrybinį palikimą, kurį sudaro apie 500 skulptūrų, kunigas A. Rimavičius užrašė Šiaulių „Aušros“ muziejui.

PAGERBTAS LIETUVOS GENEROLAS

Šilalės rajono Kvėdarnos seniūnijos Padievyčio kaime buvo iškilmingai paminėtos generolo P. Liatuko, buvusio Lietuvos krašte apsaugos ministerijos valdytojo ir vyriausiojo kariuomenės vado, nukankinto Lukiškių kalėjime, mirties 50-osios metinės. Generolo dukტė V. Liatukaitė-Černienė atidengė paminklinį akmenį, kurį pašventino monsijoras Alfonsas Svarinskas. Iškilmėse dalyvavo Seimo narys A. Kubilius, Lietuvos kariuomenės vadas generolas J. Andriškevičius, rajono vadovai, aplinkinių kaimų gyventojai.

Šilalės rajono taryba yra nutarusi vieną Kvėdarnos miestelio gatvę pavadinti Lietuvos kariuomenės kūrėjo P. Liatuko vardu.

A.Š.A. VLADAS SELIUKAS

Gyveno Chicagoje. Mirė 1995 m. rugsėjo 18 d., 4:05 val. p.p., sulaukęs 88 metų.

Gimė Latvijoje, Rygos mieste. Amerikoje išgyveno 46 m. Nuliūdę liko: žmona Katharina Klaus, sūnus Albert, marti Linda, dukტė Marion, žentas Hilding Bucht; anūakai: Jon, Christina ir Angela; svainės Elsa su vyru Steve Powers ir Loti su vyru Helmut Freund.

Priklausė Carpenters union, Local 434. Velionis pašarvotas trečiadienį, rugsėjo 20 d. nuo 2 iki 9 v.v. Donnellan Funeral Home laidojimo namuose, 10525 S. Western Ave., Chicago, IL.

Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, rugsėjo 21 d. Iš laidojimo namų 10:15 val. ryto bus atlydėtas į St. Cajetan parapijos bažnyčią, 11234 S. Artesian, Chicago, IL, kurioje bus aukojamos 11 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionio sielą. Po Mišių velionis bus palaidotas šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę žmona, sūnus, marti, žentas, anūakai ir kiti giminės.

Laidotuvių direkt. Bukauskas-Leonard. Tel. 312-238-0075

PADĖKA

A.Š.A. EDNA MARIJA VAŠKELIENĖ Tunkūnaitė

Mūsų mylima žmona, Motina, Sesuo mirė 1995 m. liepos mėn. 14 d., palaidota Gardner, Mass.

Nuoširdžiausiai norim padėkoti visiems, kurie aukėjo šv. Mišias, maldas, aukas šeimai, Lietuvos našlaičių globai, Lietuvos Vaikų vilčiai, „Saulutei“ ir „Dana Farber Cancer fund“.

Ačiū už užuojautas žodžiu, laiškais, gelėmis ir spaudoje.

Liūdinti Vaškelių šeima: seserys Ona Budėdienė, Vanda Serkšnienė su šeimomis, brolis Edmundas, giminės Lietuvoje ir Amerikoje.

A.Š.A. VIKTORUI LINUI

mirus, mielą kolegę dr. MARIJĄ LAURUŠONYTĘ, netekus gyvenimo draugo, širdingai užjaučia ir kartu liūdi.

Dr. Irena Kuraitė

A.Š.A. VACLOVUI TAMOŠAIČIUI

tolimoje Australijoje mirus, negalėjusią parymoti prie brolio karsto, jo seserį ONUTĘ TOLIUSIENĖ ir visą TAMOŠAIČIŲ šeimą nuoširdžiai užjaučiame.

Alė ir Vytautas Namikai

A.Š.A. SOFIJAI SAVICKIENEI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame dukterį REGINĄ VALATKAITIENĖ, žentą VYTAUTĄ VALATKAITI ir artimuosius.

Regina ir Vytautas Juchnevičiai

A.Š.A. BLADUI DAUKANTUI

mirus, žmoną ZUZANĄ, dukterį MILDĄ su vyru STASIU TAMULIONIUS, sūnų VAIDOTĄ su žmona nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdiame.

Algė ir Adolfas Šležai
Vida ir Vytenis Šilai

A.Š.A. BLADUI DAUKANTUI

mirus, žmonai ZUZANAI, dukteriai MILDAI, sūnui VAIDOTUI su šeimomis gilią užuojautą reiškiamo ir kartu liūdiame.

Vitalis ir Gražina Damijonaičiai
Robert ir Vida Brown

KĄ DARYTI, JEI...?

„Ką daryti, jei mano artimieji mirtų toli nuo namų? Ką daryti, jei aš mirčiau kažkur?... Ką mano šeima darytų...? Ką daryti, jei...“

Nestebėtina, kad žmonės rūpinasi ką daryti, jei...? Mes visi esame judri visuomenė: darbo reikalais keliaujame po visą kraštą, daugelis pensininkų gyvena pensininkų apylinkėse, toli nuo savo vaikų. Tačiau nenusiminkite – Mes galime jums padėti! Nelaimės atveju mes galime būti jūsų patarėjai ir pagalbininkai, nežiūrint nuotolių.

Kaip? Mes priklausome „The Inman Group“ Amerikoje didžiausiai grupei specialistų, kurie gali mirusį atvežti ar nuvežti į bet kokią krašto vietovę. Jūs paskambinate mums, mes paskambiname jiems – ir viskas sutvarkyta!

Patarimas: Pakalbėkime apie jūsų šeimos reikalus ir nuspręskime, kaip jūs norėtumėt tvarkytis nelaimės atveju. Kelios minutės sutauptys jums ne vieną skausmo ir rūpesčio valandą.

KAM MOKĖTI DVIEMS LAIDOJIMO ĮSTAIGOMS, JEI VIENAS TELEFONO SKAMBUTIS GALI VISKĄ SUTVARKYTI, NEŽIŪRINT NUOTOLIŲ?

CHICAGO

PALOS HILLS

PETKUS & SON
MARQUETTE FUNERAL HOMES, LTD.

Mūsų šeima patarnauja jūsų šeimai nuo 1929 metų
ANTHONY B., DONALD A., & DONALD M. PETKUS
312-476-2345

CICERO

Nationwide Toll Free (Nemokamas)

LEMONT

EVERGREEN PARK

Tel.: 1-800-994-7600

TINLEY PARK

Prie žyvuosiuoju savanoriams, partizanams, šauliams paminklo Krekenavoje (Panevėžio rajone) – kairėje Lietuvos Šaulių sąjungos II sk. virš. Vytautas Žura, dešinėje – svečias iš JA Klemensas Stravinskas. Nuotr. Jono Ivaškevičiaus

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

כבוד תעודת כבוד
Certificate of Honour

THIS IS TO CERTIFY THAT IN ITS SESSION OF OCTOBER 25, 1994 THE COMMISSION FOR THE DESIGNATION OF THE RIGHTEOUS, ESTABLISHED BY YAD VASHEM, HAS AWARDED TO STASYS ŽILAVIČIUS THE HONOR OF THE RIGHTEOUS AMONG THE NATIONS FOR HIS COURAGE AND BRAVERY IN SAVING JEWS DURING THE HOLOCAUST.

STASYS ŽILAVIČIUS

WHO DURING THE HOLOCAUST PERIOD IN EUROPE RISKED HIS LIFE TO SAVE PERSECUTED JEWS.

THE COMMISSION ON THE RIGHTEOUS AMONG THE NATIONS HAS ACCORDED HIM THE HONOR OF THE RIGHTEOUS AMONG THE NATIONS. HIS NAME SHALL BE ENGRAVED ON THE GARDEN OF THE RIGHTEOUS, AT YAD VASHEM, JERUSALEM.

Jerusalem, Israel
NOVEMBER 24, 1994

Stasys Žilavičius atsiųstas iš Čikago, kurio jis pageriamas už žydų gelbėjimą nacių okupacijos metais Lietuvoje.

Stasys Žilavičius, gyv. Palos Hills, IL, ir jo brolis **Adomas Žilavičius**, gyv. Telsiuose Lietuvoje, buvo apdovanoti specialiu žymeniu – „Righteous Among the Nations“, ir medaliais už žydų gelbėjimą nacių okupacijos metais Lietuvoje. Žymenys ir medaliai paskirti „The Holocaust Martyrs' and Heroes' Remembrance Authority“, o oficialią raštą pasirašė šios organizacijos pirmininkas, dr. Mordecai Paldiel. Džiugu, kai iš Izraelio apie lietuvių pasigirsta ir pozityvūs žinios, nors tokių didvyriškų darbų, kuriuos atliko broliai Stasys ir Adomas Žilavičiai, anuomet Lietuvoje buvo gausu, tik per mažai jie išskeliami viešumon.

„Draugas“ yra dėkingas **Valerijai Žadeikienei**, kuri vėl atėjo redakcijai į talką, pavaduodama atostogaujančius asmenis.

„Margučio II“ radijo transliacijos prasidės rugsėjo 25 d., 9:05 val. vak., iš WCEV stoties 1450 AM bangomis. Girdėsime kalbant Vytautą Radžių, Bronių Siliūną, Leoną Narbutį, o vėliau ir kitus talkininkus.

JAV LB Kultūros tarybos Žurnalisto premijos komisija, susidedanti iš pirmininko Broniaus Juodvalio bei narių – Antano Juodvalio ir Juozo Žygo, rugsėjo 18 d. posėdyje aptarė premijos kandidatų pristatymo procedūrą ir kvalifikacijas, kurios bus greitai paskelbtos. Žurnalisto premijos 1995 metų menetas yra Lietuvos fondas.

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
2649 W. 63 St., Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-5162
14325 S. Bell Rd., Lockport, IL 60441
Tel. (708) 301-4866
Valandos pagal susitarimą

Advokatas **Gibaitis**
6247 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 1-312-776-8700
Kriminalinė Teise

ADVOKATAS
Vytis Lietuvos
4536 W. 63th Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel.: 312-284-0100
Valandos pagal susitarimą

KRISTINA TĖSIA MOKSLUS

Rugsėjo mėn. Kristina Daugirdaitė išvyko studijuoti „Liberal Arts and Sciences“ i Brown universitetą, esantį Providence, Rhode Island. Kristina, Tomo ir Nijolės (Binderytės) Daugirdų dukra, birželio mėnesį su pagyrimu baigė New Trier Township, Winnetka, IL, aukštesniąją mokyklą. Joje besimokydama, Kristina pasižymėjo moksle, buvo „National Merit“ stipendijos baigminių varžybų narė ir Illinois valstijos „Scholar“. Visus ketverius metus ji buvo savo mokyklos geriausių mokinių sąrašuose. Ypač pasižymėjo besimokydama svetimas kalbas, technologija, istorija bei politinius mokslus. Vokiečių ir lotynų kalbos klaseose Kristina garsėjo savo darbštumu ir buvo primateja „National Classical League, Latin Honor Society“. Pirmiaisiais ir trečiaisiais savo mokslo metais Kristina apdovanojota sidabro medaliu, o Illinois valstijos mokinių, laikinųjų lotynų kalbos egzaminus, tarpe Kristina gavusi antražą vietą iš visų valstijos mokinių. Ji priklausė ir buvo veikli „German Honor Society“, tad baigusi ketvirtuosius mokslo New Trier aukštesniosios mokyklos Tarptautinio klubo už gerą mokymą ir užsienio mokymų tarpautiniam bendradarbiavimui, apdovanota stipendija.

Pirmaisiais dvejiems mokslo metais Kristina priklausė New Trier plaukimo komandai. Būdama trečioje klasėje (1994 m.) apdovanojota žymeniu už pasižymėjimą technologiniuose moksluose (Junior Book Award for Outstanding Performance in Technology). Tais pačiais metais išrinkta laimėjimui žymeniu ir Washington, DC, kur lankė paskaitas ir susipažino su vyriausybės darbu bei atstovais iš Baltųjų rūmų, Senato, Kongreso, Vyriausio teismo. Kristina taip pat buvo aktyviai įsijungusi į „Model United Nations“ Georgetown universitete, Washington, DC, ir University of Chicago, o šalia to buvo Harvard universitete „Model Congress“ programoje.

Kristina Daugirdaitė

Kristina tėvai, sesuo Džreija ir brolis Kristoforas džiaugiasi jos pasiekimais. Taip pat džiaugiasi seneliai – Kristupas ir Halina Daugirdai, gyvenantys Wilmette, IL, ir močiutė Janina Binderienė, gyvenanti Floridoje.

Dr. Petras Kisieliulis, Jn., aprašomas „Chicago Sun-Times“ dienraštyje rugsėjo 3 d. (Tami Bartlett, „New Awareness Aids Treatment“), kur jis pasisako AIDS, urologijos, prostatos vėžio ir kitais sveikatos klausimais, paminėdamas, kaip pažiūros į šias ligas pasikeitė per pastaruosius dešimtmečius. Dabar jau daug laisviau ir atviriau apie jas kalbama, o pacientai, net labai visuomenėje žinomi ir įtakingi asmenys, nevengia viešai prisipažinti, kad serga ta ar kita liga. Straipsnyje pažymiama, kad dr. P. Kisieliulis yra urologas Elmhurst Memorial ligoninėje. Straipsnis iliustruotas dr. Kisieliulis nuotrauka.

Dr. Petras Kisieliulis, Jn., aprašomas „Chicago Sun-Times“ dienraštyje rugsėjo 3 d. (Tami Bartlett, „New Awareness Aids Treatment“), kur jis pasisako AIDS, urologijos, prostatos vėžio ir kitais sveikatos klausimais, paminėdamas, kaip pažiūros į šias ligas pasikeitė per pastaruosius dešimtmečius. Dabar jau daug laisviau ir atviriau apie jas kalbama, o pacientai, net labai visuomenėje žinomi ir įtakingi asmenys, nevengia viešai prisipažinti, kad serga ta ar kita liga. Straipsnyje pažymiama, kad dr. P. Kisieliulis yra urologas Elmhurst Memorial ligoninėje. Straipsnis iliustruotas dr. Kisieliulis nuotrauka.

Redaguoja J. Plačas. Medžiagą siūstų: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

Tėvynės ŽVAIGŽDUTĖ

Isteigtas Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicago skyriaus

VASARĖLĖ TĖVELIŲ SODYBOJE

Ak kaip laukiau vasarėlės, Taip ilgai ji slinko. I tėvelių jaukų ūki Vėl mes susirinkom... Jau toli paliko miestas Ir jo dulkes karštos, Čia skrajojus be kepturės Vienmarškinis, basas. Čia karvutė baltuosytė Pienelių pritvinkus, Laizosi raina katytė Kambarin įlindus. O paršiukai rubuliukai Žyvgauja ir kriukisi. Neprisersi jų, brolyti, Nesistenk – patrukisi. Sargis Margis kiemą saugo Rimtas, susimastęs. Suk ratu aplink jo būdą, Gali tuoj įkasti Tų vištyčių apzeltkojų Kiemas pilnutėlis, Kiešas aš joms nešioju, Man gi – kiaušinėlis. Raudonbarzdis kalakutas Šuldu buldur šneka, Kaip bajoras pasiputęs, Aukštai galva neša. Ak kaip gera čia viesėti, Mokausi be knyga, Reikia dirbti, netingėti – Matulė be barimų, Gyvuliūs kaip globoti, Vabzdžių nekankinti, Nedrąskyt paukštelių lizdo, Daržo neįsiminti. Ten namai ir visas kiemas Duonutė, kaip kvėpia. Ir jauite, kaip gyvas grumstas Tėviškėlės žemės.

Danutė Lipėiūtė-Augienė

ZUKIO PYRAGAI

Daugumas jūsų gal ir nežino, kas yra zuikio pyragai. Gal ir negirdėjote apie juos, o ragauti tai tikrai neragavote. O jie labai skanūs. Daug skanesni už visokių saldžių sauslytės košes, už čilpiamus saldinius nuo šaukalykų (pagaliukų), už kramtomą gumą, net už Coca Cola. Bet pyragus lietuviai žinomiausiai ragavo tik Lietuvoje. Gal ir dabar tebekepa?

Vaikai tu pyragų labai laukdavo. Jų parnešdavo lauktuvių iš kur nors pareidami tėvai ar vyresnieji broliai. Dažniausiai mamytėi įduodavo zuikias parnešti vaikams. Ir keisti buvo tie zuikiai! Gal truputį juokingi – niekad patys neatiduodavo savo pyragų tiesiog vaikams, o vis per tarpininkus.

Čia papasakosiu apie Marytę, kuri buvo dar visai maža, bet jau žinojo, kad zuikitis kepa pyragus ir labai myli gerus vaikus. Ji buvo gera mergutė, ir niekados zuikitis jos nepamiršdavo.

Marytės mamytė, šventą dieną pareidama iš bažnyčios ar iš svečių, vis parnešdavo zuikio pyrago. Kai kada būdavo cukrumi apibarstyta bandelė, balta ir puri kaip pūkas, ką tik iš krosnies, kvepianti. Kitą kartą – didelis riestainis, kuri beveik ant galvos galėdavai užsimauti. Tik truputį, truputį Marytės galva buvo perdidelė – netilpdavo. Kai kada tik juodos duonos gabaliukas, truputį aprintas ir apdžiūvęs, bet vis tiek daug skanesnis negu duonutės rieki virtuvės stalčiuje. Bet labiausiai mergaitė mėgdavo šalmėtinį saldainį, kuris būdavo ilgas kaip lazdutė ir įvyniotas į spalvotą popierių, iškarpytą visokioms garbinėliams.

Pranas Naujokaitis

LIAUDIES PASAKOS

Pradžioje liaudies pasakos buvo pasakojamos tik žodžiu. Užrašė daug laiko kol žmonės jas užrašė. Daug pasakų buvo ne-realios.

Man patinka pasaka „Teisybė ir Neteisybė“. Teisybė ir Neteisybė vaikščiojo. Kai išalko beveikščiodamos, Teisybė davė Neteisybei savo duonos. Kai Teisybė išalko ir neturėjo duonos, paprašė Neteisybės. Neteisybė paprašė, kad ji atiduotų savo abi akis už duoną. Be akių Teisybė negalėjo matyti ir negavo duonos. Tad saugokitės Neteisybės!

Andrius Vaškys

Liaudies pasaka yra žmonių išgalvota. Vienas žmogus pasakė kitam, šis kitam žmogui ir taip toliau. Mes nežinome kas parašė liaudies pasakas. Štai liaudies pasakos pavyzdys: „Kartą karalius ir grioviakasy kalbėjosi. Grioviakasy buvo labai išmintingas. Jis atsakė į klausimus pirmą kartą, nors ir labai keistai. Jis gavo aukso“.

Žmogus, kuris atrodo neprotingas, gali būti labai protingas.

Jonas Bird

Pranas Naujokaitis (Bus daugiau)

Lietuvių tautinė puošmena (tautodaile)

KELEIVIAI IR PLATANAS

Vasarą, vidurdienio metą, kaitrios kamuojami (kankinami) Aukštai pamatė plataną (didelį, plačiais lapais medį), sulindo po jo šakomis ir išsitiesė šėselyje ilsėjosi. Pakėlė akis į plataną, jį pradėjo kalbėtis, kad plantanas nevedas vaisių ir žmonės esąs nenaudingas. Tai išgirdęs platanas atkirtė (atsakė):

– Kur jūsų dėkingumas? Džiaugdamesi mano geradaryste, vadinate mane nenaudingą ir bevaisių medžiu.

Ezopas

RŪTELĖ

(Atpasakojimas)

Lietuvos kunigaikštis Kaributas turėjo dukrą Rūtelę. Ji bėginėdavo po pilį, dainuodavo po seneis. Dažnai atsisėdavo po seneis medžiais ir klausydavo jų ošimo. Ji greitai augo. Užaugusi Rūtelė buvo labai graži mergaitė. Daug kunigaikščių norėjo ją vesti, bet ji nenorėjo. Vieną kartą tėvas jai pasakė, jei per pusę metų

Liaudies pasaka aiškina apie visokius dalykus. Liaudies pasakos yra skirtingos, nes jos aiškina įvairius dalykus. Mano mėgstamiausia pasaka yra „Daugnora“. Žmogus eina į mišką medžių kirsti. Vienas medis sakė, kad jo nekirstų, nes jis gali duoti viską, ko tik nori. Žmogus paprašė per daug ir nieko negavo. Man patinka tos rūšies pasakos, kai žmonės gautą ką nori, o paskui nieko netenka. Per daug nereikia norėti.

Tadas Sajauskas
Visi **Baltimorės Karaliaus Mindaugo lit. m-los** mokiniai („Mūsų žinios“).

AUKSINIŲ PINIGŲ PUODAS

(Lietuvių liaudies pasaka)

Netoli Jukainių gojaus (miškelio), prie Tarvainių kapinių, pamatęs pinigų degant, jis nuėjęs pasižymėjo tą vietą, kad vėliau galėtų atrasti. Tuomet buvo Didysis Šeštadienis. Jis galvojo: jei ilgiau lauksiu nėjęs pinigų kasti, gali kitas išimti, – gal ir kitas taip matė, kaip ir aš. Tą patį vakarą, niekam nieko nesakydamas, apsiėngė, pasiėmė kasimo įrankius – ir eina pinigų kasti. Atėjęs į tą vietą viską teberado kaip buvo išėmęs. Pradėjo kas su ilgu iešmu žemę badyti, užtikio kieta daiktą. Žmogus apsidžiaugė ir manė, kad jau jo pinigai. Pradėjo žemę kasti. Ilgai kasė ir iškasė didelį puodą, dviejų gorių (apie poros galonų) didumo. Atidengė tą puodą ir pamatė pilną aukšinių pinigų. Iškėlė tą puodą iš duobės ant krašto, bet niekaip negali atsikroti. Susirietė kaip kamuolys ir ritinėjas ant žemės. Mano sau: Dievuliau tu mano, argi reikis visą gyvenimą būti invalidu? Ritinėjos, ritinėjos, kaip koks kamuolys ant žemės, paskui sumanė įdėti atgal pinigų į tą duobę – gal, išsitiesiu atgal, kaip buvęs. Įritino atgal tą puodą į duobę, pradėjo rankomis kapstyti žemę, nes su kastuvu nebegalėjo, kai tik tuos pinigų užkasė, tuojau ir išsitiesė. Tikriausiai tie pinigai buvo užburti. (Piktur-na, Viduklės apyl. Užrašė P. Jasiulytė).

KAIP ATSIKANDO EŽERĖLIS

Dainava čia buvo. Kilo didelė audra ir padarė Spygli. **Michael Juška**, 4 būrelis

Aš jums papasakosiu, kaip Spyglio ežerelis atsirado. Seniai, labai seniai, Dainava turėjo dievaitį, kuris ją valdė. Spyglio dar nebuvę. Dievaitis sugalvojo kaip padaryti šį ežerą, kad žmonės būtų patenkinti. Jis pušyne nukirto vieną pušį. Tada jis liepė darbininkams iškasti didelę duobę. Dievaitis įmetė pušį į tą duobę. Savo burtais padarė ežerą ir pavadino jį Spygliu.

Kęstutis Daugirdas, 1 būrelis

SAULIUS FABIONOVICH, 1 BŪRELIS

Viena baidyklė verkė sėdėdama. Ji padarė didelę duobę. Į tą duobę įkrito jos viena ašara ir pasidarė Spyglio ežeras. Tada visi žmonės pradėjo plaukti ežere.

Saulius Fabionovich, 1 būrelis

Aš manau, kad aš žinau, kaip atsirado Spyglio ežeras. Skrendantis didelis akmuo iš dangaus pramušė didelę duobę ir toje duobėje išdirpo. Galėjo atominė bomba sprogti ir padaryti didelę duobę. Arba Paulius Bunyan su savo jaučiu Babe padarė pėdasakų, o Spyglio galėjo būti vienas iš tų pėdasakų. Kai pradėjo smarkiai lyti ir pripildė duobę vandeniu ir taip atsirado Spyglys.

Vytukas Vaitkus, 1 būrelis

ŽMONĖS

Pirmieji žmonės atvažiavo į Dainavą, pasakė savo draugams. Tada daugiau ir daugiau žmonių pradėjo važiuoti į Dainavą.

Jonukas Domanskis, 1 būrelis

Visi Dainavos stovyklautojai (Dainavos pasakų pilies laikraštėlis. 1994 JAS stovykla)

Čikagos lietuštinės mokyklos mokiniai, dalyvavę deklamavimo konkurse, kuris įvyko lapkričio 19 d. Nuotr. Danos Lapkričio